

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

SÖNDAGEN DEN 30 NOVEMBER 1913.

Svenska Konstnärinnor i Wien.

GENTLIGEN ARO representationsutställningar från ett helt land ett oting, som strider mot nutidsanden. Konstnärer böra gå i flock som vargarna och — fåren, eller också ensamma. I båda fallen skänka de, om icke annat, ett helgjutet stilintryck, och det finnes ingenting, som hindrar, att de äfven i förra fallet kunna bibehålla sin fulla individualitet i suverän okränkbarhet. Men i kombinationen vargen och lammets måste alltid den svagare parten gå sitt gifna öde till mötes, och det är dessvärre långt ifrån sällsynt, att den större konstnären i denna ojämna tvekamp får spela det stackars lammets tragiska roll. Det hände mig en gång, att jag i något afkroksmuseum plötsligen påträffade tvenne bredvid hvarandra hängda verk, som af en eller annan orsak samtidigt gjorde sin entré inom mitt synfält. Det var en "Korsfästelse" och ett af Teniers bondgillen. Hvar för sig voro de ju briljanta saker, men —! — Delvis samma känsla må-

och leta efter de nationella dragen. Slutligen har man emellertid enats om att finna dessa i Anna Bobergs Lofoten-bilder. Situationen är räddad, och man kan i lugn och ro öfvergå till att beundra äfven de öfriga verken.

"Es ist alles erfreulich ohne sonderlich erregen oder begeistern zu können", skriver en Wiener-kritiker i sin anmälan af den svenska utställningen. Och det är icke utan, att han med detta sitt yttrande gifvit ett adekvat uttryck för hvad man helt enkelt måste känna, åtminstone inför de exponerade målningarna. — Af helt naturliga skäl ha i Sverige de kvinnliga konstutöfvarna ännu icke fullkomligt öfverskridit dilettantismens landamären, och man kan icke undgå att i flera fall märka dess inflytande. Konstnärskap är icke något tidsfördrif, utan en allvarlig sak, som helt kräfver sin man, till kropp och själ, och när det så gör, finner man också de ofvetydiga spåren i de framgångna verken.

Äfven med åsidosättande af detta ofrånkomliga faktum finner

Edith Fischerström: Porträtt.

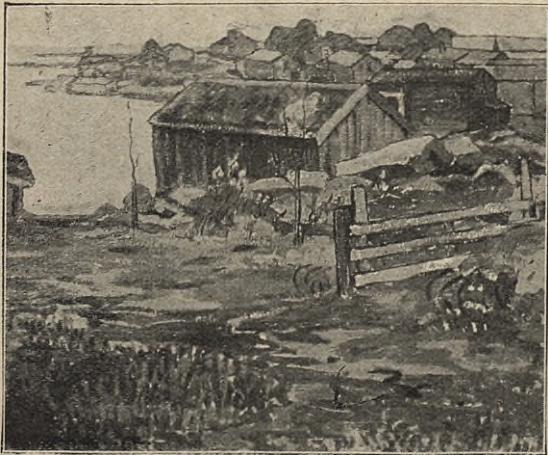
Utställningens bestyrelse. Från vänster: Fru von Knäffl-Granström, fröken Thoresen, fröken von Schulzenheim och fröken Barnekow.

ste nödvändigt uppstå hos ett utställningspublikum, då det utan vidare, ofta i ett och samma rum, konfronteras med uttrycken af de mest skilda skaplynnen och manér, uttryck, som, ehuru samtida ifråga om tillkomsttid, ej sällan kunna till uppfattningen vara tidsskilda genom decennier. I nys berörda fall var det af absolut oförenliga innehållen, som stötte; här komma åter de rena stilkänslorna att lida en betänklig rubbning.

De svenska konstnärinnorna gå i viss mån lyckligt fria för dessa faror, då de skärande kontrasterna ännu så länge hållit sig fjärran från deras sammanslutning. Men de ha i stället råkat ut för en annan härmed sammanhängande och nära till hands liggande olycka: publik och kritik här nere i Wien gå

Elisabeth Barnekow: Bildhuggaren Boberg.

Edith v. Knaffl-Granström: Fiskläge i Helsingland.

men emellertid hos "Svenska konstnärinnor" ett öfverraskande stort antal verkligt förträffliga saker. Dessvärre svävar man i Österrike alljämt i djup okunnighet om svenska förhållanden, och det är synnerligen lyckligt, att vi här kunnat möta med en så pass god samling.

Att Anna Boberg-Scholander vunnit en så ovedersäglig framgång i Wien torde knappast vara ägnadt att väcka förvåning. Det majestätiska Lofoten med sina dystra fjordar och sitt beslöjade ljus måste nödvändigtvis imponera, såsom det här ter sig. Och luften är ett litet särskildt kapitel på Anna Bobergs taflo. Här finnes färg och form, men det finnes också något mer — en kännande, helgjuten konstnärssjäl.

För öfrigt är det för svensk publik idel gamla bekanta, som mött här nere, och många af deras verk äro redan våra kära vänner. Särskildt gäller detta naturligtvis småskulpturen, som faktiskt utgör en af utställningens allra starkaste sidor. Konstverk som Ruth Milles "Efter fåfång väntan", "Blomsterlisa" m. fl. och Agnes Frumeries "Esprit" eller samma konstnärinnas "Parcerna", för att icke tala om Alice Nordins "Barn, som se efter vildgässen" torde för öfrigt kunna försvara sin plats på hvilken konstutställning som helst. På monumentalskulpturens område torde däremot icke Agnes Frumeries "Aqua" kunna bestrida Ida Thoresens "Soldyrkare" dess rangplats.

Inom måleriet råder en ganska olycksdiger jämnhet. För att en tafvelutställning skall vara riktigt lyckad bör den vara ett galleri i smått — man skall upphörligt känna en obetvinglig lust att springa tillbaka och titta på en viss Rafael eller en viss Rembrandt. Som förhållandena här te sig bli emellertid minnesintrycken skäligen obetydliga. Det finns många verk, som äro skapade med stor säkerhet och en viss bravur, men nivåkillnaden blir aldrig öofverstiglig. Därför blir det också här en af de yngsta konstnärinnorna, som kan göra de starkaste anspråken på ett bestående intresse. Jag syftar härmed på Edith Fischerströms "Porträtt" (det större), som måste göra ett djupt intryck, det må nu bli godt eller dåligt. Man märker väl, att man här icke har att göra med någon fullt färdig konstnär, äfven om det moderna manéret icke förrådde den experimenterande anden. Men det är ovanligt hurtiga tag, en flott penselföring och en säker psykologisk blick, som tilltalar en i detta verk. Jag måste dock bekänna, att jag gärna skulle vilja se ordet "Porträtt" utbytt mot t. ex. "Madame Suzanne" eller något liknande, då jag skulle

Sång vid solnedgången.

DET LIDER MOT SOLNEDGÅNGEN

och skymningen faller på,
i rymderna susar sången
om dagen, som är förgången,
om hjärtan, som slutat slå.
Nu mörker och natt skall rå
för jorden och tidens slafvar,
då bryta vi våra slafvar
och in i skymningen gå.

Från lifvet vi skola draga
och vandra till dödens flod,
men ingen skall ändock klaga,
ty skön som en barndomssaga
för blicken vår lefnad stod.
Vår lifsdag var glad och god,
om också med mycken sveda,
men icke med gråt och leda
vi gifva vårt röda blod.

Hell lifvet och lifvets lycka,
med segrar och nederlag,
med plågor, som slå och trycka,
med blommor, som glädjen
smycka
hvar lysande solskensdag.
Med flämtande andetag
jag sjunger om blod, som runnit,
om sorger och kval, som brunnit,
om tunga och bittra slag.

Nog mycket vi fått i lifvet
af kärlek, som ej bedrog,
öss skuggor och sol blef gifvet,
fast mycket blef sönderrifvet,
då stormen i vrede slog.
Hell ödet, som gaf och tog,
som förde oss lyckan nära
och lärde oss sorgen bära
fram genom lifvets skog.

Se, skyarne röda brinna
i slocknande solens bloss,
men ljuset skall snart försvinna
och vi skola stranden hinna,
där dödsbåten väntar oss.
Snart kasta vi alla loss
och lämna den mörka världen
och styra ut öfver fjärden,
där skymningen bidar oss.

LEON LARSSON.

känna mig betydligt säkrare på karaktärsteckningen.

Bland nyare saker framstår emellertid Elisabeth Barnekows porträtt af skulptören Boberg, som otvifvelaktigt bildar utställningens stödpoint inom figurmåleriet. Det är färgtekniskt sedt aldeles förträffligt och föräder i alla afseenden en stor säkerhet. Äfven Hilda Heymans själfporträtt är synnerligen beaktansvärdt. Gisela Trapps "Altartafla" har åtminstone icke beredt anmälaren någon nämnvärd glädje. Flygelkeruberna återgifva visserligen till en del de goda intrycken från hennes äfvenledes exponerade "Veronica" och "Studiehufvud", men på centralpartiet, som för öfrigt äfven koloristiskt sedt är för svagt betonadt, väcka ett par dockansikten en uppriktigt bedröfvelse.

Vår österrikiska landsmaninna, Edith von Knaffl-Granström, har inom landskapsmåleriet ett par särdeles sympatiska verk. Hennes manér lämpar sig ovanligt väl för den lappiga hälsingenaturen, och man torde möjligen kunna ställa en del förväntningar på hennes konstnärskap. — För öfrigt bör det ifråga om måleriet vara nog att framhålla, att vi i Wien dessutom representeras af Mina Carlson, Ida von Schulzenheim, Hildegard Thorell och Charlotte Wahlström.

Den grafiska afdelningen utgör en i allo angenäm bekantskap. Ännu angenämare skulle den kanske varit, om Thyra Kleen i stället sändt sina bästa saker. Såsom nu är har emellertid Ragnhild Nordensten tillförsäkrat sig första platsen genom sina båda raderingar "Tiden" och "Oväder", som gifva allt hvad man rimligtvis kan begära såväl i fråga om rörelse som säkerhet i teckningen. Eva Béve har mött med en hel liten kollektion af sina träsnitt, af hvilka dock mer än hälften redan förut äro kända. Glädjande nog finner man dock i hennes nya arbeten en afgjord utveckling, som gifver ännu många vackra löften för framtiden. För öfrigt märkes här särskildt Gerda Nordlings ringmursstudie från Visby.

Med afseende på anordnandet utgör utställningen ett verkligt mönster, och den svenska sammanslutningen har utan tvifvel en hel del att återgälda sitt nuvarande värdfolk, "Verein Bildender Künstlerinnen Österreichs", då den nästa år kommer för att besvara visiten.

Wien i november.

GUNNAR BROMAN.

Ragnhild Nordensten: Oväder. (Eisning.)

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition,

Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.	
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textsida.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textsida. 20% förh. för särsk. begärd plats.

Från min fönstersmyg.

Historiemålningen.

VID ETT BESÖK PÅ NATIONAL-museum för någon tid sedan frapperade det mig, att de taf-lor, framför hvilka flertalet be-sökande — de långhåriga må-larynglingarna och de barhalsade målarflic-korna naturligtvis undantagna — företrädes-vis stannade, voro exempelvis v. Rosens, Ce-derströms, Hellquists; "En hjältes död" icke att förglömma. Kort sagdt, alla de förkätt-rade, förkastade, förlöjligade gamla histo-riemålningarne.

Denna observation kom mig att tänka öf-ver huruvida det icke ändå tilläffventyrs skulle vara något berättigadt i denna ut-dömda konstart. Jag vet att en sådan tanke-gång ådrager mig de konstförståndigas för-akt. Ty vår tid, sällsammast af alla tider, hvilken på politikens område icke kan nog uteslutande, nog garantifritt lägga bestäm-manderätten öfver nationer och riken, öfver nutid och framtid, i händerna på den majori-tet den vördnadsfullt benämner folket, för-aktar på det estetiska området djupare än ord kunna uttrycka alldeles samma majori-tet, ehuru nu under benämningen hvardags-människor. Tvärtom, säger man, äfven inom konsten heter det: endast det bästa är godt nog åt folket. Men folket behöfver uppfostras att förstå konsten. Ja, det är det under-liga i saken: under det folket är godt och fullkomligt sådant det är och icke alls be-höfver uppfostras för att utöfva den abso-luta härskaremakten öfver sitt eget och an-dra folks lif och död, får det icke på några villkor fördrista sig till att föredraga en taf-la framför en annan utan den strängaste och mest hårdhänta uppfostran. Här skall det hudflängas med hån och ållöje och förakt, till dess det lärt att blygas öfver sina tan-ka som påfågeln öfver sina fötter och icke längre vågar annat än svära på magisterns ord.

En motsägelse drager alltid andra med sig; denna dref på sin tid Ellen Key att å ena sidan skriva om "Skönhet för alla" och å andra sidan vilja dränka hela svenska folket med undantag af ett tjugutal utvalda, sam-lade på Åreskutans topp; den drifver nu äf-ven mig, antidemokraten, att slå ett slag för folkets rätt att på konstens jämförelsevis oskyldiga område få fänka och lycka själf, ja, för konstnärens plikt att gå folkets smak ett stycke till mötes. Detta redan ur upp-fostrans synpunkt, ty vi måste alltid gå dem till mötes, som vi vilja uppfostra. Men isyn-nerhet därför, att konsten är till för männi-skans skull och sålunda förfelar sin uppgift, om den ej tillfredsställer allmänmänskliga känslor och behof. Något sundt och rik-tigt ligger nog städse på bottnen af den popu-lära smaken; detta på grund af det enkla sakförhållande, att människan åtminstone instinktivt vet hvad människan behöfver.

Nej, säga somliga, konsten är till för sin egen skull. Mellan denna definition och den ofvanstående är motsatsen endast skenbar. Att allt inom människans värld är till för människans skull, torde vara svårt att be-strida; å andra sidan skall konsten följa sin egen lag; detta är meningen i uttrycket: konsten är till för sin egen skull. Vidare, hvilket är konstens föremål? Lifvet, världen. Och hvilket är konstens väsen? Att ge ett brottstycke af verkligheten, sammanfattadt

genom den personliga uppfattningens syntes. Om så allmänna definitioner torde vi kunna enas.

Men ämnet tål knappast trängre. Ut från dessa har man ansett sig kunna fördöma histo-riemålningen. Är konstens uppgift att återgifva lifvet och världen, så måste den fylla denna uppgift bättre, ju mera direkt den återger dem; och isynnerhet gäller detta må-larkonsten, som står i den närmaste relatio-nen till den yttre verkligheten. Därför bort med all komposition ur måleriet, bort ej en-dast med historiemålningen i ordets egentliga bemärkelse, utan äfven med all målning, som öfverhufvud taget berättar en historia! Ty hvarje sådan innebär konstruktion, vi få ald-rig tillfälle att se flydda tiders scenerier, ej heller att omedelbart måla af t. ex. en gri-pande familjescen. En naturstämning, ett ga-tuperspektiv, en rumsinteriör, en människo-gestalt hvilken som helst, allt detta kunna vi öfverföra direkt från verkligheten till du-ken utan hjälp af den konstruerande eller re-konstruerande fantasien, därför bör detta al-lena vara målar Konstens föremål.

Detta är, enligt min tanke, att fatta or-den lif och värld för frångt. Till dem hör all verklighet, icke blott den yttre, utan äfven den vi bära inom oss. Är det då förenligt med målar Konstens väsen, är det icke ett oling att söka måla af en inre verklighet? Nej, det är det icke, om nämligen konstnären ka n. Jag håller så starkt på konstens fri-het, att jag anser konstnären ha lof att återge allt, hvartill han känner en brinnande inre lust. Det horatianska "poscimur" måste va-ra suveränt. Misslyckas han efter ärligt försök, är det ingen skam; lägg hans verk till handlingarna! Lyckas han åter, då är det ju ögonskenligt att han hade rätt.

Känner målaren nu en scen ur flydda tider lefva inom sig, ser han den för sig dag och natt i ingifvelsens magiska glans, då ska ll han måla den — ärligt och själfuppgifvande, med insatsen af sina bästa krafter. Den kostar mycken möda, vida mera än de konst-arter, som nu i regeln fylla en modern utställ-nings väggar, men han må finna sin tröst i, att den fyller en mera vidtomfattande och djupgående uppgift än de.

Den talar nämligen till folket, det så djupt föraktade, så omåttligt dyrkade folket, som i själfva verket hvarken förtjänar dyrkan eller förakt, men som alltid förtjänar att sökas af förkunarne här i världen, icke för sin kollektiva mäktighets skull, utan därför att det består af ett otal ensamma, vilsna, sökande själar. Den talar till dem på ett helt annat sätt än naturstämningarne, gatuperspektiven, studiehufvudena och porträtten af "målarnes fula släktingar", som en vän till mig uttryckte sig. Menige man, jäktad af näringssorgerna, har icke tid, icke spänstighet nog att tränga till de mystiska djupen bakom hvardagsstin-gen. Han förmår icke försjunka i stämning-af en strimma aftonsol öfver en potatis-åker, icke njuta den vemodstyngda skönhe-ten hos en rad grantoppar mot en blekgul kvällshimmel, icke finna något af lifvets tragi-ska patos hos "to gamle, som plukke Fjær", eller också har han sett så många af den sor-tens tragedier, att han blifvit slö för dem. Han måste ha skönheten mera beredd, tragedien mera påtaglig. Men har han därför mindre behof af skönhet och patos? Tarvas det icke, att åsynen af prunkande färger och stolta former någon gång lyser upp hans hvardagsgrå lillvaro, och en reflex af stora känslor och öden hans lifs litenhet?

Men historiemålningen (och i viss mån all

konst som berättar något) ställer stora kraf på konstnären. Det går ej i en handvändning att lära sig lefva med flydda tider så, att deras gestalter lefva inom oss och oemot-ständligt tvinga sig fram. Det fordrar kun-skap att veta huru dräkter, möbler och va-pen sågo ut, men den kan man alltid knoga sig till; det fordrar däremot bildning att känna en gången tids stämning, och bildnin-gen är i regel icke en generations verk. Det finnes målare som måla stiliserade historie-målningar; detta är ytlighet och ofromhet. De ha icke gittat fördjupa sig i sin uppgift; ty gångna tiders människor voro människor som vi och icke gubbar sådana de tilläffven-tyrs målade på sina kyrkväggar. Det finnes målare, som måla historiemålningar för nöjet att ge den populära föreställningen om histo-riska personer örfil på örfil; det nöjet ha de dyrt betalt, ty deras bilder skola icke lefva. Det är blott det rena och stilla vattnet, som är genomskinligt, och det fordras fullkomlig själföförglömmelse — därför också frånvaron af all originalitetstörst — hos målaren, om gångna tiders människor genom honom skola träda fram till nytt lif och tala till hans sam-tid och eftervärld.

Det säger sig själf att detta slags taf-lor icke äro lämpade för privatboningar. På vår vägg passar en naturstämning, som är oss kongenial, icke en scen, som anspråksfullt vill rycka vår uppmärksamhet bort från våra egna angelägenheter — alldeles som vi skulle tröttna vid att ha en granne, som dag ut och dag in spelade en och samma sym-fo- ni, vore det också den vackraste i världen. Men så länge museer måste finnas, är det berättigadt att måla museitaf-lor.

Det talas så mycket i våra dagar om att väcka en fosterländsk anda hos vårt för-svarsolustiga och tämligen ljumt nationella folk. Detta må nu vara utförbart eller icke — men något dumt medel är det i alla fall ej att ställa inför folkets ögon i form och färg de stora stunderna i dess lif, de moment, i hvilka det djupaste, det mest karaktärsstarka i folksjälen kristalliserat sig. Det förekom-mer mig som om exempelvis den grå snö-tunga himlen öfver den lilla sorgsna skara, som bär den döde hjältekonungen öfver svenska gränsen, skulle ha sänkt flera frön till patriotism i människornas hjärtan än bra många välmenande föredragshållare tillsam-mantagna.

ANNIE ÅKERHJELM.

Ett pris af 100 kronor

uffästes härmed för den bästa uppsatsen öfver ett ämne, som vi ha funnit lämpligt kalla

"Min första motion".

Vi utgå nämligen från, att de svenska kvinnorna efter årslänga strider nu vunnit den seger, som tillförsäkrat dem politisk medborgarrätt och gjort dem valbara till Sveriges riksdag. Under anta-gande häraf: hur skulle då den svenska riksdags-kvinnans första motion lyda och på hvilken moti-tering skulle den stöja sig?

Ämnet är, som våra läsare finna, af en viss val-frihet och uppsatsen afses att inflyta i Iduns första februarinumner för det kommande nya året.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med paskriften: *Iduns februaritäfling* samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens nam-nedel och adress, måste vara inlämnade till redak-tionen af Idun senast den 2 nästkommande januari. Stockholm den 30 nov. 1913.

Iduns redaktion.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfäskade kosym i och för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir för-vånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Molnet öfver Hekla.

“Åt Häcklefjäll”: Albert Engströms Islandsbok.

BOKHANDELN LIGGER ALBERT Engströms första bok. Visserligen gaf han i fjol ut den sjunde — utom oräkneliga konst- och karikatyrvolymen — men den bestod som de föregående sex af hans ”vanliga kryddor” till julmaten för att tala med Chronsoughs upptäckare. Allt det där är som bekant inte att förakta det heller, men nu har världens allvarligaste skämttidningsredaktör tagit itu med en uppgift på det rama allvaret och fyllt 342 stora oktavsidor med text och gubbar om ett och samma ämne. Det blef ingen roman. ”Romanens tid är förbi”, skref han i företalet till sin första kåserisamling, ”ingen människa orkar dra igenom en roman, helt enkelt därför att författaren har hunnit tråka ut sig själf på den.” Den första stora boken blef en rese-skildring, och ämnet togs från hans ”enda verkliga företag”, hans resa till Island sommaren 1911. Det blef en helt säkert fullt användbar resehandbok, men Bædekertypen är ny, Albert Engströms och ingen annans. Tills vidare! Mätte han bilda skola här som inom karikatyrkonsten!

Med titeln ”Åt Häcklefjäll” menar Albert Engström, säger han själf i inledningskapitlet, ”sanning och verklighet”, ty ”naturligtvis skulle han upp på Hekla”. Sanning och verklighet är hela boken eller kan vara det, men den är mera, den är konst.

Tro inte, att här fattas fantasi! När författaren trampar skeppsdäck i stället för fast jordisk mark, är han mer än annars fri från tids- och rumsgränser. Man är mindre ”jordbunden” då, mera ”i släkt med haf och himmel”, som Ibsen säger. Och medan han far förbi Norges kust bort mot sagoön, kåserar han just om Ibsen och sitt sammanträffande med honom en gång, sedan om Knut Hamsun, och hans tankar flyga vidare till Gustaf Fröding och andra svenska skaldar och konstnärer och skönhetsdyrkare. Han diskuterar filosofi och socialpolitik. Nykterhetsproblemet är ju särskildt aktuellt, Island står inför förbudet. Här känner man Strixredaktörens åsikter, och han har inte tagit dem tillbaka, men när han hunnit till Siglufjord, upptäcker han en näsa, ”en tredjedel af kranietets kubikinhåll och betäckt med vårtor, hvilkas olika arkitektur kom mig att blygas”. Blygas som karikatyrtecknare, den där icke lagd fingrarna emellan, minst då det gått näsorna.

Näsans ägare slank in på en krog. Albert Engström fortsätter: ”Då förstod jag. Möjligen är det totala förbudet af behof påkaladt”. Ja, ingenting bildar som resor.

När författaren kommer till Tingvalla, frammanar hans fantasi för oss några ögonblicksbilder från det gamla alltinget. Hvem kan som han förlika sanning och fantasi! Den som studerat den fornisländska skaldekonsten vet, hur de gamla barderna komponerade. Den röda tråden i sagan var inte alltför starkt hopfvinnad, sångaren gör en mängd utvikningar än hit än dit, de kallades þættir de där bisakerna, som kunde bli hufvudsak som skön konst. Så komponerar t. ex. Byron i ”Don Juan”, och Albert Engström måtte ha rönt någon mystisk påverkan från sina fornisländska kolleger i ordkonsten, då han skref ”Åt Häcklefjäll”. Men när jag tänker efter, finner jag, att han alltid haft smak för liknande komposition, både som författare och tecknare. ”Island! Island, som har lockat mig sedan barndomen!”, brister han ut. Är han den mystiker, som jag tror han är innerst, fast han säkerligen förnekar det, så kan han själf fullfölja tankegången vid tillfälle, och då hittar han nog också ett bättre ord än det förvillande mystiker.

På Hekla har Albert Engström tur. Han berättar, att de få skribenter, som orkat upp på toppen, alla — som han läst — ”klagat öfver tjocka, storm och tråkigheter af mer eller mindre valör”. Men vid hans besök finns inte ett moln på himlen. ”Aldrig har himmelskupan stått så vackert öfver en vacker del af jorden.” ”Detta är ett sagoland, och på och i Hekla bor sannerligen Gud, om det också stundom låter, som om osaliga andar skulle jämra sig i dess innanmäte.” Han slösar denna gång inte så många ord för att ge del af sina skönhetssyner. Nå, det gör han just aldrig, och det finns tillfällen, då äfven den förträffligaste naturskildrare står sig bäst som stum. Han griper i stället till pensel och ritstift så mycket flitigare. Nära fjärdedelen af det trettiofå illustrationer af Albert Engströms egen hand, hvilka jämte mer än juttio fotografier pryda boken, tillhör kapitlet om bestigningen af Hekla. Där finns bl. a. en tafla, kallad ”Molnet” — de lyckliga bergbestigarna öfverraskades också till sist af ett moln för nya effekters skull. Den bilden är monumental, fast den får plats på en half sida. Till Hekla hör också färgomslaget, fullständigt naturalistiskt hållet, nästan som en färgfotografi, men konstnärssjälen finns där; det är en konstnär, subjektiv och originell som få, hvilken riktat objektivet.

”Hvarför skall jag behöfva vara en Travellers guide?” frågar Albert Engström på ett ställe. Men så kär i sitt ämne har han varit, att han blifvit äfven det — som sagdt. Hans bok torde bli outhärlig för Islandsfarare, man känner sig också öfvertygad om att de icke skola slå honom på fingrarna beträffande de rikhaltiga faktiska uppgifterna. Men Islands-turister eller icke — alla ha vi tack vare honom fått del af glädjen ”öfver att den här planeten äger något så vackert på sin yta som Island.” Förebrå mig inte, att jag ej tillräckligt pointerat, att boken är rolig! Behöfde jag det? Midt ibland namn och fakta och på lämpliga ställen, men öfverrumplande som Geysirs eruption blänker sidan till som en solglimt; härnäst kommer ett moln öfver dess torka, lika välkommet som Heklas, befruktande med regn eller vackert som en hägring. Det är humorn och skönhetsglädjen, Albert Engströms ”vanliga kryddor”.
KNUT BARR.

Tystnadens torn.

En historia från Bombay.

AF AXEL IDESTRÖM.

(Forts. o. slut.)

NYSS LEFDE HAR MANNISKOR. Nyss sjöd och jäste hela jorden af larm och glam, af lif och rörelse, af hetta och sveft, af ångest och glädje och arbete. En kort minut och dödens andedräkt förändrar allt.

Förra gången var det en kvinna, som gick bort endast från honom. Nu var en kvinna död. En människa allenast är död. De andra skola vakna nästa morgon som förr, och deras dag skall förflyta som förr. De skola ingenting märka ens. Men för dem, som stodo den döda människan nära, för dem, som älskade henne, kommer inte lifvet åter som förr, ty för dem är hon borta, som var deras lif.

Där gick i dag Arda Viraf på sin promenad med sin dotter. Sedan hon var barn hade han gått med henne hvarje dag. I morgon skulle hon inte följa honom.

Där beräknade Minok de affärer, som skulle trygga framtiden för hans älskade och för hans familj. Nu behöfde han inte mera tänka på framtiden, ty hans framtid måste vara en tom rymd, då hon inte var där, som han älskat.

Och dessa andra, dessa främmande män, som sett den sköna goda, unga kvinnan i sin närhet. Deras kärlek eller deras hat hade gått bort med henne. De kunde inte förfölja henne öfver Chinvads bro, som leder till parsernas himmel.

Sakta gick Willman upp för trappan till sin bostad och lade sig på sin säng för att invänta morgonen, då öknen åter skulle befolkas med varelser, som skulle röra sig som förr, larma och slamra som förr, som om ingen vore död, som om ingen död fanns.

VIII.

I gryningen hörde Willman ett häftigt hundskall. Han steg upp från sin säng, där han legat påklädd och klarvaken hela natten. Han såg ut genom fönstret åt gatan. Hundskallet kom från Arda Virafs hus. Det var sagdad-ceremonien, som pågick därinne: en trogen hund borddref med sitt skall de onda andarne från den dödas närhet.

En massa människor hade redan samlats på den lilla platsen framför huset, och engelska polisen med några färgade biträden upprätthöllo ordningen. Fyra helt hvilklädda nasasalarer väntade framför porten, beredda att mottaga bären.

Hufvudyr efter den genomvakade natten betraktade Willman skådespelet såsom en överklig dröm. Han tyckte sig sitta på en teater och åse ett inlärdt uppträdande. Han ihågkom sin plikt att gå till banken, men han kände att han i dag var ur stånd att bära ansvar för räkenskaper. Han ropade an en närstående kinesisk kuli, antecknade några ord på ett plånboksblad och sände kulin till banken med anmälan om förfall.

Nu öppnades dörrarne till Arda Virafs hus. En bår af järn lyftes ut och mottogs af de hvilklädda nasasalarerna. Under bårens hvita duk kunde konturerna urskiljas af en liggande människa.

Poliserna röjde väg, och processionen satte sig i rörelse. Nasasalarerna lyfte båren på sina axlar. En ståtlig dastur anförde prästernas grupp, och därefter följde Arda Viraf själf och den unge Minok i sina vän-

För hudens vård och ansiktets skönhet

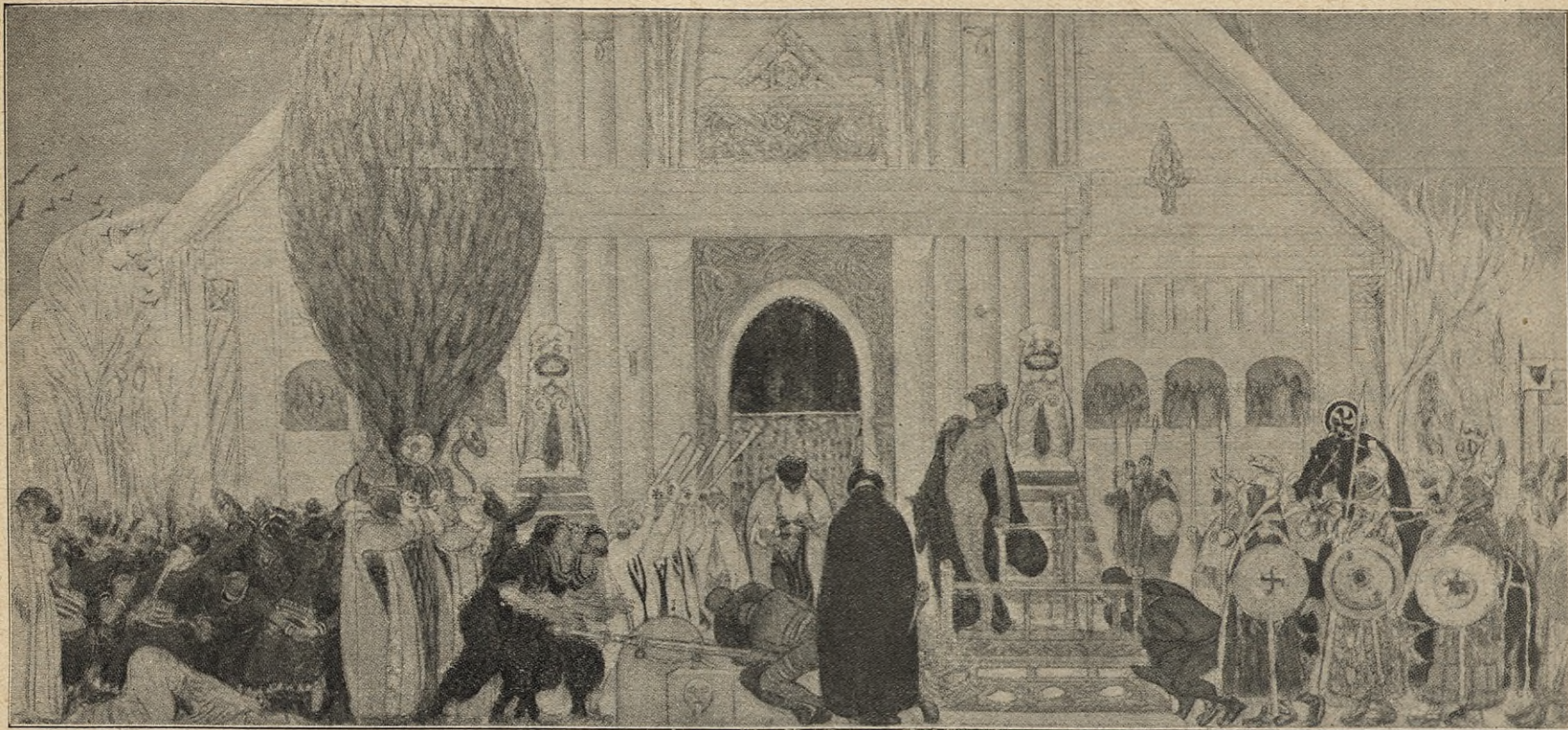
CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

K. ANDERSON

Endå skönhetsmedel som icke irriterar huden.

“IDEAL” chatull af ek, med 9/16 duss. kontrolleradt bordsilver eller ock 9/16 duss. 1ma nysilver till Kr. 625—200. Praktikalog, ringmått gratis. KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

Förslag till väggmålning i Nationalmuseum.

Efter en kartong af Carl Larsson.

Midvintersblot.

ners krets. Med fasta steg och orörliga ansikten gingo de båda hårdt provvade männen sin tunga väg.

Det blef en långsam vandring den långa vägen till Malabarkullen. Willman hade inte gått den sedan den enda gången, då han där ute sett den nu döda kvinnan mottaga eder af den långa hinduen Apam Napat, samme man, som i går åter nalkats hennes hus, samme man, som efter Willmans bestämda öfvertygelse var orsaken till denna likfärd. Det måste varit hans gåfva, som gifvit döden.

Willman såg sig om bland människorna, som följde fåget, men han kunde inte upptäcka den mystiske roddaren. I sina tankar såg han redan rättgången, som helt säkert måste följa på detta dödsfall, och han genomgick för sig själf allt hvad han fått iakttaga. Han höll i tankarne ett långt tal inför en domstol, och hans vittnesmål snärjde roddaren fast i sitt nät. Men bakom roddaren stod en annan skyldig, helt säkert, en man om hvilken Willman dock inte verkligt ondt hade att säga, och som han alls inte kände. Han visste inte mer än att han en natt följt efter den döda just som han för öfrigt själf hade gjort, och att han en annan natt varit i Apam Napat's sällskap i en spelhåla. På sådana grunder kunde mannen i kapuschongen inte fällas. Han var också en helt och hållet okänd person, hvars namn kanske endast Apam Napat kunde uppgifva. I denna stad och i detta land skulle roddaren helt säkert från denna stund vara helt och hållet försvunnen. Hur mycket mera då en figur, som ingen kände. Till hvad resultat skulle då en rättslig undersökning kunna föra?

Nu gick processionen upp för backarne under Malabarkullens höghvälfda träd. Högt uppe i himmelens blå sväfvade ett dussin gamar sakta omkring i vida ringar. De igenkände redan det fåg, som nalkades.

Nu skyntade mellan snår och stammar den gråa stenvuren, som hägnade dödens trädgård. Grindarne midt för den raka gången, som ledde fram till området, voro öppnade. Under ett halft förtorkadt gammalt fikonsträd, omgivet af svarta cypresser syntes ett groft slentorn. Det var Dakhma, Tystnadens torn.

VIDT EMOT CARL LARSSONS ståtliga fresk "Gustaf Vasas intåg i Stockholm", som samlar befrielseverkets hela segerstämming kring den ljuse konungen på sin hvita springare under äreporten, är ett tomt hvalf, som väntar på att smyckas. Carl Larsson har för detta uppgjort en skiss, om hvilken striden nu står som bäst.

Konstnären har kallat sin skiss Midvintersblot och har valt ett praktfullt och sällsynt ögonblick i den hedniska kultens ritus som motiv. Äfven här är en konung hufvudpersonen, men, i stark motsats till Gustaf Vasataflan, en konung, som offras för folket för att blidka gudarna, hvilkas vrede hvilat öfver landet. Framför Uppsala tempel är folket samladt, och konungen köres fram till offerplatsen framför gudabildens fötter, stående upprätt i en gyllene vagn. Han bär hufvudet tillbakakastadt och väntar med extatisk fröjd det ögonblick, då han skall falla för offerkniven som den röde prästen håller i beredskap. Äfven folket är gripet af yra och väntar ifrigt efter konungablotet. Lurblåsarna stå färdiga att ge tecken, i nästa ögonblick skall offret vara fullbordadt. Endast drottningen, som ligger med ansiktet mot jorden, tyckes ha några mänskliga känslor inför det som försiggår.

Carl Larsson själf känner sig gripen af ämnet, som ju också verkligen äger en grann och vild storhet. Mot invändningen att det är rysligt att framställa människooffer, och att man borde byta ut kungen mot ett svin eller dylikt svarar han: "Finns det något finare offer än en människa, och kan man tänka sig något ståtligare än en konung, som skall offras för sitt folk och gör det med glädje?"

För konstnären ter sig bilden såsom den skulle se ut i färdigt skick, och han medger att skissen endast ger en matt föreställning därom.

"— Jag ser för mitt inre öga", säger han "hur Midvintersblot skulle kunna framstå i prakt och härlighet, och får jag blott den historiska sakkunskapen till hjälp, skall snart min drömsyn vara fullbordad —"

Man vill också uppriktigt hoppas, att konstnären måtte få tillfälle att utföra den tanke, som så starkt inspirerat honom.

Några gamar, som sulto kvar i toppen af fikonsträdet, hängde sina skalliga hufvuden djupt ned och sträckte ut de nakna, seniga halsarne. Så bredde de ut sina breda, märkliga vingar, det susade i luften, och de lyfte mot höjden.

Dödens fåglar visste att bida sin tid.

Nasasalarerna satte bären på marken framför ingången till trädgården. Vid sidan af ingången låg Sagri, ett litet eldtempel. Under ledning af prästerna begaf sig processionen dit in för att förrätta de sista ceremonierna vid den eviga eldens altare. Endast nasasalarerna höllo vakt vid bären, och den engelska polisen höll hopen på afstånd.

Willman behöll sin plats blott några steg från bären. Han stod med nedlutadt hufvud och betraktade det hvita fäcket, under hvilket Arda Virafs vackra dotter hvilade. I afton skulle hennes ben falla ned i gropen under Dakhmas gallergolf, och gamarne skulle hänga dästa och tunga i det skalliga fikonsträdets topp. Var det bättre eller sämre än att lämna de döda åt jordens maskar? Det var samma sak, ty den döda kroppen är endast en likgillig spillra af det som varit en människa.

Nu återvände det parsiska likföljet från Sagri. Willman kastade blicken däråt, men bleknade i samma nu som inför en spöksyn.

Midt mellan honom och eldtemplet, ett steg framför den öfriga hopen, stod mannen med kapuschongen.

Sakta som en sömngångare skred han fram emot bären. Hans rygg var krökt, händerna famlade i luften liksom efter stöd och han vacklade och vaggade för hvarje steg. Hans hufvud sträcktes fram, och kapuschongen gled tillbaka och föll ned på hans rygg och axlar.

Ett utmärkladt, förvridet ansikte blottades för allas blickar. Ogonen starrade glasarlade mot bären. Det svarta håret föll tofvigt kring hufvudet. Willman såg på ansiktet. Han tyckte sig igenkänna det, men han ville inte tro sina ögon. Det var detta samma ansikte, som han sett hvarje dag, och dock ett annat. Det var en mask, det var en vål-

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

Idun Silhuetter.

nad af den hinduiska järnhandlaren Dagschus ansikte.

Folkhopen stod orörlig, slagen af förfäran. Parserna stannade framför eldtemplet. Hvarken poliserna eller nasasalarerna hunno hindra det som skedde.

Dagschu tog ett plötsligt språng fram emot bären, ryckte bort fäcket och föll med ett gällt skrik öfver den döda kvinnan, som låg där i hvita kläder, smyckad som en brud, lika skön i döden som i lifvet.

Rosslände och stönande begynte Dagschu att stöta sitt hufvud mot järnbären. Förr än poliserna och nasasalarerna hunnit förhindra det, hade han stött sig så häfligt att blodet flöt i strömmar från hans hjässa och panna. Då poliserna buro bort honom var han redan medvetlös eller kanske död.

Nasasalarerna skyndade att lägga fäcket öfver den döda, ty gamarne hade fallit som hvinande bomber från luften och måste åter skrämmas bort med höga rop.

Så blef bären ändligen åter lyftad upp och inburen i tornet, där den döda efter parsernas sed lades upp på stenbänken högst på tornets krön. Så lämnade de lefvande denna dystra plats och återvände den soliga, gröna vägen mellan Malabarkullens vackra villor ned till den bullrande staden, medan de glupska gamarne fullgjorde sitt värf på krönet af Tysnadens torn.

Hela dagen låg Willman på sin säng, uttröttad efter den genomvakade natten och efter morgonens häfliga sinnesrörelser. Men han märkte därvid hur hans tankar liksom marscherade allt fastare fram och lade hans sinne till hvila, såsom goda vårdare besörja en sjuk vid tillfrisknandet.

Arda Virafs dotter var död. Han hade aldrig hört hennes namn. Det upphöjda, det fullkomliga har intet namn. Det är det ofattliga, det tillhör Nirvana.

Under hur många år hade manne köpmannen Dagschu sett den parsiska flickan hvarje dag för sina ögon? Helt säkert lika många år som hennes far, den gamle Arda Viraf, lika många år, som hennes ålder räknade. Helt säkert hade han gifvit den lilla flickan små presenter då hon lekte på gatan och han själf ännu var en ung man, som kanske biträdde sin fader i basaren.

Hon hade blifvit innehållit i hans lif, föremålet för alla hans tankar, all hans sträfvan.

Men han tillhörde en annan stam. Hon var från början förbjuden för honom.

Att göra henne och hennes fader välgärningar hade varit hans fröst, tills inte heller de kunde emottagas. När dagen kom då hon skulle gifvas åt en annan, sökte han döda sin rival, men träffade henne själf. Så var hans lif förlorat med den älskades.

Den följande dagen gick Willman till banken och uppsade sin plats. Han ville återvända till sitt nordiska hemland. Han fruktade inte längre något möte, någon förkrossande upplevelse. Han hade sett en kärlek, hefare än hans och en svårare smärta. Han hade lärt att människans lif är billigt och kort. Som en förnufflig man ville han taga hvad helst de snabba åren månne bjuda och med den vises lugn gå sitt ringa öde till mötes.

Hvem kunde veta? Kanske kunde goda, milda ögon le mot hans väg. Han sade sig att den som två gånger sett kärleken i drömmen kanske inte skulle vara ur stånd att den tredje gången finna den i verkligheten.

Men verkligheten är en vanskligheten och främmande värld för drömmaren.

HON KOM MED RASKA, LÄTTA steg på den långa badhusbryggan, som sviktade under henne och gaf genljud utåt vattnet. Hon hade varit och badat, ensam, och bar badlakanel och mössan svängande öfver armen. Hatt hade hon ingen. Hvad skulle det behövas för här ute på landet?

En geling surrade om hennes hufvud, och hon slog efter den med handen och skrattade för sig själf. "Så stark jag har blifvit", tänkte hon. "Inte en gång rädd för en geling".

Då hon kom närmare stranden, såg hon en man resa sig ur gräset. Blicken skärptes, då hon undrande iakttog honom. Var det inte —. Jo visst, hon kände igen hans gång och hans sätt att bara lyfta handen till hälsning. Och hennes gång blef dansande glad. "Det är ljufligt att möta sin älskade", hviskade hennes tankar. "Det är ljufligt att vänta honom, och veta att han kommer. Intet hinder kan nu komma. Det är ljufligt att se honom komma och gå till hans möte."

Han, som kom emot henne, såg hur hennes bruna ögon glittrade af sol och glädje, och hans hjärta slog fort i jubel. Hans ögon sögo sig fast vid hennes unga, friska gestalt. Lång och rank var hon, och hufvudet satt högt på den ännu barnsliga halsen. Håret lyste på hjässan i ljus guldglans och föll i mörkare, ännu våta ringlar kring runda och rosiga kinder. "Min käresta", tänkte han ömt, "du min allra käresta. I dag ber jag dig bli min. Jag vet ditt svar, ty det har dina ögon sagt mig. I dag skall vår unga kärlek slå ut i blom. Jag är den förste, som skall kyssa dina röda läppar — jag — jag — lycklige —"

De möttes och logo mot hvarandra. Men kanske läste hon hans tankar, ty hufvudet sänktes och kinden blef röd. Men hans röst var lugn: "Jag har suttit här och väntat", och efter ett litet uppehåll: "på dig".

Det blef tyst mellan dem en stund, och de gingo uppför slutningen, och satte sig i gräset tillsammans. Hon satt med böjdt hufvud och plockade i gräset. Hennes mun stod halföppen, och hon andades fort och djupt. Då plötsligt sade han i skratt: "Du ser ut som ett barn, ett litet nytvättadt barn."

Det kom som en befrielse, och hon var genast öfver i hans sinnesstämning.

"Ja, det är jag ju också —"

Och så skrattade de. Men hans blick blef öm och fjärrskådande. Ett barn. Ja, det var just hvad hon var. Bara 19 år. Kanske vore det synd att redan binda henne. Hon var så ung och oerfaren än. Skulle kanske möta en större kärlek. Och han beslöt sig för att vänta.

Då timmarna gått, och vällingklockan hemma kallade gällt, gick han. Mycket hade de pratat om, utom det hon väntat. Och då hon såg honom försvinna, där vägen krökte, och slätten omkring henne blef så stor och vid och tom, då kände hon sig för första gången gammal — och trött.

HILDUR NILSSON.

"Akademisternas" egna hem.

DE FRÅN UPPSALA AKADEMISKA sjukhus utexaminerade systerarna ha börjat att äfven de begagna sig af sammanslutningens makt för att höja sin ställning och förbättra sina villkor. Under sitt arbete ha de ofta haft kännning af olämpligheten att icke ha någon fast gemensam adress, dit läkare och privatpersoner, som önska ta deras hjälp i anspråk, kunna vända sig.

De ha därför vidtagit förberedelser för att sammansluta sig till en förening, för hvilken intresset bland systerarna är mycket stort. En del af systerarnas önskemål äro emellertid redan realiserade i samband med det hem för "akademister" i Stockholm, som nyligen öppnats af syster Tecla Johansson och fröken Louise Levin å Storgatan 8. Detta hem är förenadt med en platsanskaffningsbyrå, för privatvård och fasta platser, som mot en liten afgift förmedlar arbete först och främst åt systerarna från Akademiska sjukhuset. Dessa ha förut tvingats att anlita privata platsanskaffningsbyråer, som ofta ta en oskäligen hög procent, då däremot sjuksköterskehemmet är ett fullkomligt oegennyttigt företag.

Vår bild är en interiör från samlingsrummet. De systrar, som för tillfället äro lediga, ha slagit sig tillsammans med hemmets föreståndarinnor om en liten läs- och arbetsstund, glada och tacksamma att ändligen ha ett hem att hvila ut i under arbetspauserna i stället för att de förut måst hysa in sig än här än där.

Våningen har plats för omkring 10 systrar, som bo två och två och betala 15 kr. i månaden. Kaffe och te få de mot en billig afgift, men ännu så länge har det inte kunnat ordnas med helinackordering. Men går fortsättningen så bra som början lofvar, torde det ej dröja länge innan äfven detta önskemål realiserats. Uppsalasystrarnas försök att organisera sig och därmed höja sin kår ses med största sympati af de läkare, som redan lärt sig sätta värde på dem och deras kapacitet i yrket. Till deras gynnare hör också professor Ekehorn.

De systrar, som äro spridda i landsorten, ha brefledes gifvit sin glädje till känna öfver det nya skede, som nu bryter in för kåren.

Interiör från Uppsalasystrarnas hem, Storgatan 8. A. Blomberg foto.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Alla thévännar måste profva

Kobb's Zaryana Thé.

1/4 kg. bleckburkar 1.50. 1/8 kg. paket 0.75.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

Spalten om

FN ANMÄRKNINGSVÄRD POETISK debut kallar jag Jägarvisor och Landsvägsballader af Gustaf Johansson. För min del minns jag från senare år ingen, inför hvilken man på allvar stannat, mer än Ture Nermans. Men är Nerman till sitt innersta kynne ett städernas barn och med en viss raffinerad kultur redan i blodet, så är Gustaf Johansson en okonstlad son af allnaturen. Det blåser en fläkt af gamle Pans ande genom hans bästa vers, det är inte att misstaga sig på.

Annå är han ju långtifrån färdig. Det koncisa, egna, formella uttrycket har han alljämt kvar att eröfra. Han har ännu ungdomens flytande mångordighet. Ur den ganska digra volymen kunde åtskilligt gallrats bort, icke därför att det var dåligt, men därför att ymnigheten af i det hela likartade känsloutbrott i viss mån slappar intresset, där icke samtidigt ett adekvat uttrycks originalitet och fulländning hjälpa till att kvarhålla det. Man kan hos G. J. spåra läsningen af andra diktare; ingen efterbildning, men litterära reminiscenser. Men hans brister äro af dem, han kan växa ifrån. Man får intryck, att det just är det inre flödets hetsighet och villighet, som ej gifvit honom tid och rum för noggrann utarbetning. Detta är hos en så helt ung diktare intet fel. De fullfjädrade underbarnen inge oss oflast misstro. Mer än att strax ropa på det otroliga älska vi att hoppas på blifvande fullkomning, när blott den äkta metallen ur Poesiens inspirationsgrufva blottats för oss — och det är fallet här.

Dessa dikter ha sitt ursprung i skogens trolska tystnad, där vilddjuren smyga, i jaktmarkens och jägarlivets dåd, ur fjärran hafs brus och hamnarnas flyktiga äfventyr, i själfva den oroliga vandrarlusten, så djupt bottnande i gammalsvenskt lynne. Och genom dem alla går en ton af svärmarens okuliga innersta begär efter de eviga, ensliga stjärnorna. Jag vill önska, att denna versbok måtte hitta vägen till många. Den är värd det genom sina anslags naturliga egenart, sin omisskännliga inspiration och sin vackra stämningsstyrka.

Det heter, att man skall inte tala illa om de döde. Inför den nyligen utgifna volymen Gustaf Fröding, skildrad af Ida Bäckmann inställer sig ganska lätt frågan om, huruvida man icke gjorde bättre i att uppskjuta hvarje intimare meddelande, jag menar naturligtvis offentligt, tills tiden definitivt fjärrmat den aflidnes person från oss och blott verket lefver kvar. Regel kan knappast ges, gränserna äro svåra att precisera, och diskussionen förblir gifvetvis öppen. Det hela är till sist ett spörsmål om takt, om finkänslighet och vördnad.

Efter genomläsningen af boken står den saken emellertid ganska klar, att Ida Bäckmann ingalunda velat fela vare sig i finkänslighet eller vördnad. Någon allvarligare indiskretion har hon heller icke i mitt tycke gjort sig skyldig till. Hennes ställning till Fröding röjer alltigenom tillgifvenhet och skildringen andas den fullständigaste, nai-

Storhertiginnan Luise af Baden.

75 år den 3 december.

DET STUNDAR STORA FESTLIGHETER i Karlsruhe den 3 december med anledning af att den badensiska änkestorhertiginnan, vår drottningens moder, då fyller 75 år. En tysk biograf säger om henne, att den som under en längre följd af år haft lyckan att vid olika tillfällen se den ädla fursinnan på nära håll, se utvecklingen af det filantropiska arbete, som under hennes ledning slagit ett allt tätare nät omkring hela hennes rike, kan med fog intyga att det ej är något smicker, ej något krypande för den fursliga glansen, som diktarer den sympati hon åtnjuter från sitt folks sida. Rik som fattigt i storhertigdömet Baden ser i storhertiginnan idealet af en landsmoder, en titel, som hon själf betraktar som en hedersutmärkelse.

Född den 3 december 1838 i Berlin såsom dåvarande prins Wilhelms enda dotter, omfattade prinsessan Luise genom hela lifvet sin sju år äldre bror Fredrik Wilhelm med den varmaste systerliga kärlek. De båda syskonen åtnjöt den mest sorgfälliga uppfostran af de yppersta lärare och städe under sin fursliga moders öfverinseende, och det sades med rätta: "Om kejsarinnan Augusta aldrig skulle haft någon annan märklig egenskap än den, hvarpå hon uppfostrade sina barn, så vore den tillräcklig för att tillförsäkra hennes minne odödlighet".

Den 20 september 1856 ingick hon i Berlin förmyndning med sin numera aflidne gemål, storhertig Fredrik af Baden. Den fursliga brudgummen yfrade då att han vore öfvertygad, att den förbindelse, som bragte honom så mycken personlig lycka, också skulle skänka hans folk välsignelse, och denna hans uttalade förhoppning har tillfullo infratts.

De högtidligheter, som Badens folk förbereder åt sin afhållna landsmoder på hennes 75-årsdag torde också komma att visa sanningen häraf.

Bland gästerna, som komma att närvara, blir också Tysklands kejsare, hvilken som bekant aldrig försummar någon viktig tilldragelse i sitt stora rike.

böckerna.

vaste förvisning om ett godt och berättigadt verk. Med förbluffande minnessäkerhet återger hon episoder, samtal, repliker, ofta om puerila ting, men i hvilka dock glimmar ett något, röjande den sjuke grubblaren, den sönderslitne sanningssökaren, god i sin vilja, skrupulös och ödmjuk — och detta därfill med trovärdighetens eller i hvarje fall sannolikhetens fulla prägel. Sådant hittar man ej på, och om man så gjort det, hvad vore det för mening däri? Nej, de formlöst, ofta barnsligt återgifna brottstyckena af Frödings person, de ge oss onekligen en öfvertygande, om också ofullständig bild af honom från några hans senare år — ett verkligt, om än icke betydande document human.

Men den, som är ytterligt naiv och som sådan själfuppfylld, blir alltför lätt taktlöst påträngande, och där har Ida Bäckmann, trots ofvan antydda, försonande drag, i sin bok ej gått fri. Ett hundratal sidor med minnesanteckningar från den sjuke skaldens dagliga lif är det, som vi minnas och ha skal vara tacksamma för, i den mån vi pietetsfullt förmå känna tacksamhet vid anblicken af allt bart mänskligt. Däremot erfara vi något helt annat inför det oväsentliga, som får breda ut sig däromkring, nämligen Ida Bäckmanns eget jag. Vi ha en bestämd förnimmelse af att vilja belacka oss för dessa hennes funderingar, privathistorier och bekymmer, af hvilka en del faller inom rena sladdrets område. Det samma gäller om Ida Bäckmanns egna, absolut betydelselösa bref, hvilka ogeneradt taga ej så litet utrymme i anspråk. Sådän boken föreligger lämnar den sålunda ett alltför blandadt resultat. Skall den ändå verkligen handla om Fröding, frågar man sig ej så sällan under läsningen, eller kanske hufvudsakligen vara ett äreminne öfver Ida Bäckmann som hans trogna väninna? Att hon kunnat göra honom godt och lifva upp mången stund för honom, tvifla vi ej på, men onekligen får tanken insteg hos oss, att hon kunnat ge oss mer af honom, om hon mera glömt sig själf. Trots hennes välmening, ha smak och omdöme här svikit henne.

Det hade ur dessa synpunkter varit önskvärdt om en noggrant luktande kritik gått före bokens utgifvande, ty oskrifvet önska vi gifvetvis ej ett försök att återge drag af Fröding, därmed kompletterande dem vi äga förut. Som en art källskrift för framtida grundligare biografier torde i alla händelser Ida Bäckmanns i många detaljer omedelbart upplysande vittnesmål komma att kvarstå och äga sitt värde. —

Ett annat vittnesmål om en annan död, men af helt annan karaktär, ha vi fått af Greta Holmgren-Strömbom, som publicerar Ur den blåmålad kistan om August Bondeson. Den populäre författaren till John Chronsoughs memoarer och så många allmogeberättelser har i fru H.-S. den varmaste beundrarinna, och hans litterära kvarlåtenskap kunde omöjligt hamnat i ömmare händer. Hon skrifver själf: "Jag hade väntat den länge. Så kom den en solig vårdag..."

Det som kom, det var just den blåmålad

Sy Edra kappor och klädningar själf. Begär prof på våra prima tillverkningar af **Kapp-, Dräkt- & Klädningstyg**. Ni finner allid något i Eder smak till billigt pris. Köp äfven Schalar, Filtar och Respläd hos **A.-B. C. O. Borgs Söners Fabriker** i Lund.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

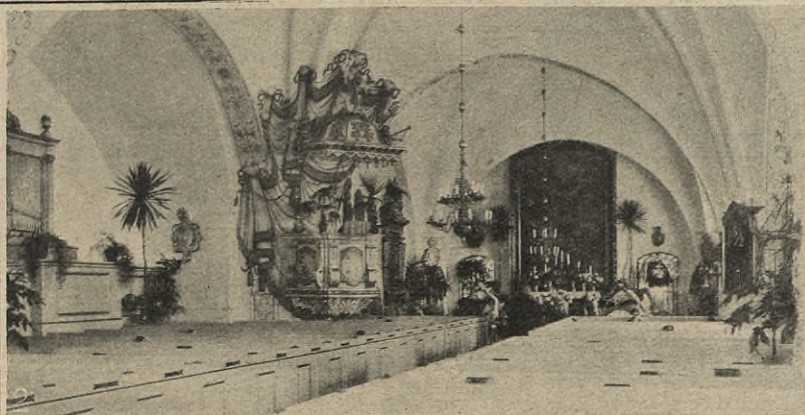
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

Från slottet till grafven.

MAKARNA BONDES begrafning i Stora Malms månghundraåriga kyrka på lördagen blef en gripande högtidlighet. En mätare på de dödas ställning och gärning i lifvet var mindre begrafningsanordningarnas prakt än åsynen af en hel trakt i sorg, vid förlusten af sin främste ädling och hans maka, åsynen af det stora antal af landets mest betydande och betungade män, baron Bondes arbetskamrater under hans långa, rika dagsverke, som slufit sig till kretsen af de närmast sörjande för att hedra de döda. Begravningsgästerna, endast de från Stockholm uppgående till 100-tal, begåfvo sig först

till Ericssberg, där flaggor med Bondeska och Beck-Friiska vapnen vajade på half stång. Därifrån reste det långa sorgetåget till Stora Malms kyrka, där de två kistorna redan hvilade, vaktade af brinnande ljus, och med blomsterhafvet slående upp mot katarfalken. Jordfästningen förrättades af församlingens kyrkoherde, hofpredikanten F. A. Beskow, som bringade de aflidna ett farväl och tack från barn och släktingar, underlydande och vänner. Sedan de tre skoflarna mull fallit på kistorna, buros dessa ut af de dödas trotjänare och sänktes i dubbelgrafven vid kyrkans östra sida.

1. Kistorna i koret. 2. Interiör från kyrkan. 3. Stora Malms kyrka. 4. Gårdsfolket väntande utanför kyrkporten. 5. Kistorna bäras till grafven. 6. De öppnade grafvarna. 7. Fideikommissarien frih. C. G. Bonde med friherrinna samt riksmarskalken greve Douglas. 8. Statsminister Staaff och krigsminister Bergström. Hoffotograf W. Lamm foto.

Från söder och nord.

SIN SANG OM jorden säger den indiske skalden Rabin-dranath Tagore:

"öfver dina skönhetsverk ligger en slöja af fårar." Men den vida vandrande svenske målare, som efter årslånga vistelser i södra Europa den 1 december öppnar en akvarellutställning i Konstnärshuset, ser jorden på ett alldeles motsatt sätt; han ser den offast som en plats, från hvilken fårarnas slöja är aflägsnad och ersatt af klart strålande dagrar och af färger, hvilkas klang är jubel öfver det soliga och lifsbedårande i tillvaron.

År 1904 hade den då från en italiensk och schweizisk studieresa hemvändande unge arkitekt C. J. Forsberg en akvarellutställning i Stockholm, som väckte berättigadt uppseende, ty den gaf något nytt, en sammanslutning af arkitektur och måleri, en raffinerad dekorativ färgkonst, i mycket byggd på antikens och den tidiga renässansens alstring.

När han nu återkommer är det åtta à nio års samlade produktion han framlägger, ett helt afsnitt af hans lif, ett nytt led i hans utveckling som konstnär.

Under förberedelserna till denna sin nya intressanta utställning, från hvilken vi här som prof meddela ett tretal reproduktioner, har arkitekt Forsberg samtalsvis yttrat ett och annat om sin konst, som vi, utan att därmed afse någon indiskretion, tillåta oss citera.

"Trots af att min väg till Roma," säger han, "alltid går öfver Paris på ditvägen och Berlin på hemvägen, är jag föga påverkad af den ultra modernaste franska eller tyska konstriktningen; däremot synes mig som om den engelska konsten och poesien omedvetet haft ett visst inflytande på min personlighetsutveckling. Af själ och hjärta har

Ödekyrkan.

jag alltid varit, är samt kommer alltid att förblifva modernist, och trots påfliga bannlysningar från Rom och akademiska från Stockholm har jag ständigt vidhållit dessa mina ungdomsideal och nu i mannaålderns dagar äntligen fått ett samladt resultat af årens kamp och arbete i konstens och kulturens tjänst. Tiden kan ej stå stilla, och urverket må ej stanna; vi måste framåt, och om det än är nödvändigt att under ungdomsåren skåda tillbaka och lära förgångna seklers historia att känna, så måste mannaåldern helgas åt egen tids kamp för utveckling till fullkomlighet.

Jag är glad åt att hafva lagt antiken såsom en fast hörnsten — medeltiden hoppar jag helst öfver med sitt andliga mörker och sina hårda, orättvisa och vilseledande dogmer — för att sedan bygga vidare under den tidiga renässansen, denna ädla och älskvärda tid, då kvinnan i sitt moderskap blef symbolen för det högsta. Och kanske finner man af mina arbeten, att de äro påverkade af antikens skönhets- och ungrenässansens renhets-ande; de synas mig vara konstens högsta ideal, och dem vill jag ock förblifva trogen. Jag är glad åt studie-åren i Italien och Schweiz; den förras kultur, den senares natur hafva inspirerat mig och gifvit fantasien näring.

I min konst — figur, natur och arkitektur — är kvinnlig vekhet och poesi parad med manlig kraft och prosa, och målmedvetet har jag ständigt arbetat på att skapa en ny, dekorativ stil äfven inom målningskonsten, liksom mina kamrater, arkitekterna, hafva sträfvat till och nu äfven fullbordat inom byggnadskonsten. Vi hafva nått samma mål på olika vägar, och jag vore glad, om min utställning komme att berättiga mig till en liten plats inom vårt eget lands konst-historia bland de män, som arbetat på utvecklingen och skapandet af den moderna svenska renässansen."

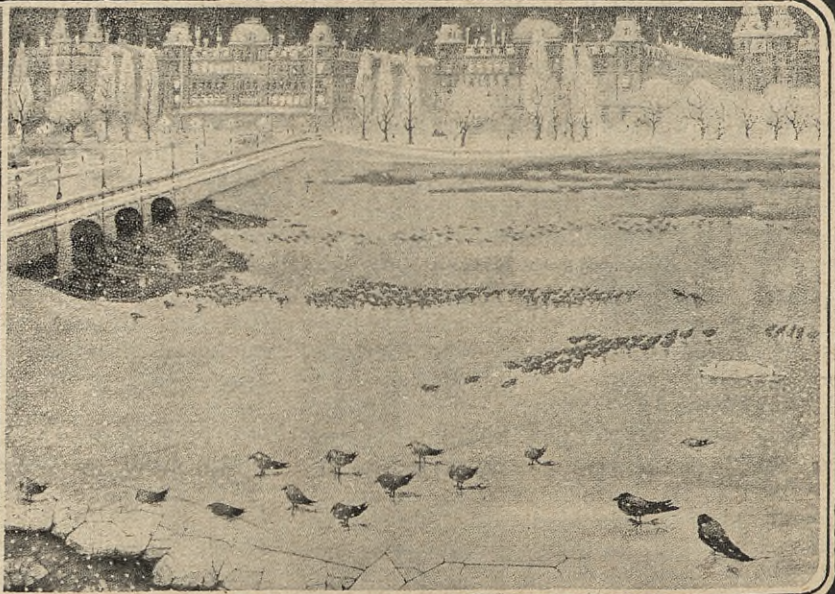
Ett mindre vanligt plus till utställningen i fråga är den, vi skulle vilja kalla litterära vägvisare, som konstnären affattat i ett poetiskt språk, försett med reproduktioner af sina verk och utgifvit i en smakfull volym med titeln Opera. ~ ~ ~ ~ ~

C.J. Forsberg.

Bagolino.

Snöyra.

kistan, och den inger strax en så stor känsla af andakt, att det åtminstone första dagen visar sig ogörligt att bära våld på den och öppna den! Lyckligtvis förhårdar fru Greta sitt sinne till dagen därpå, och nu plockar hon fram anteckningar, ritningar och porträtt, anekdoter, manuskript, bref. Mycket minns hon redan själf om sin barndoms sagofarbror, och annat låter hon andra tala om. Till bokens ej minst dyrbara sidor höra sålunda Bondesons trogna tjänarinna Annas bidrag, samvelsgrant återgifna med rätta stafningen och punkteringen! Vi få i det hela en den älskvärdaste, mest vänligt förstående skildring af Bondesons lif och förhållanden, kanske stundom litet flyktig, på andra ställen väl löst hopfogad. Men vi fästa oss icke alltför mycket vid detta, ty arbetet framträder med den mest förtjusande brist på litteraturhistoriska pretentioner, och författarinnan har dessutom ofta valt att låta den omtalade tala för sig själf. Kort sagdt, en bok, som kommer att glädja vännerna af Bondesons dikning.

Nu har jag skrivit så långt, att jag inte har mycket plats kvar; men en stor packe böcker ligger ännu framför mig på bordet och en ej mindre packe väntar allhjämt ouppskuren. Så mycket böcker, och hvilka skola läsa dem alla! Men tjugofemörelitteraturen och alla bedröfliga profetior till trots, förefaller det som om de dock alla hade sin krets af läsare att vänta, ty eljes blefve de väl inte tryckta, och jag tror att jag i dag vågar inskränka mig till en rad lättare presentationer, så hittar nog hvar och en sedan till sin vän!

Den historiska romanen företrädes af tvenne damer, fru Jane Gernandt-Claine och fru Elisabeth Kuylens tierna-Wenster. Af de två är fru Claine först och främst artisen, och hennes nya bok, Magdalena, en stockholmsroman från 1790-talet, är skriven i hennes vanliga böljande, lyriskt betonade språk, i en skola för hvilken vårt 90-tals Per Hallström väl var idealet. Boken handlar parallellt om den sköna, romantiska Malin Rudenschöld och om en hennes ödmjuka namne, lilla mamsell Magdalena Almark. Den börjar med svärmisk kärlekslycka för den ena, med svärmisk trånad bort från den fula och orna hvardagen för den andra, och det går ingendera af dem väl. Omsinta läsarinna torde komma att fälla mer än en medlidsam tår, medan de grymmare helt enkelt låta sig roas af de teknade tidsbilderna.

Fru Kuylens tierna-Wenster ger ut Syst rarna Leijonhufvud, berättelse ur historiens familjekrönika, och handlande om Gustaf Vasas andra gemål Margareta samt om hennes systrar, främst bland dem den barska "kung Märta", hustru och moder till de i Uppsala mördade Sturarna, själf här i boken den bärande gestalten och den vi följa med största intresset alltifrån ungdomen och genom alla ödenas pröfningar. Fru K.-W. har gifvit sina figurer med stor enkelhet och fasthet, i ett konsekvent lätt stileradt språk, som gör god verkan. Det förefaller mig som om hon i den historiska berättelsen hade ett område, som väl passar hennes temperament.

Flytta vi oss nu fram genom seklerna finna vi den kulturhistoriska skildringen företrädd också af två kvinnliga namn. Ulla Linder ger i Byaryds kungen ett lefnadsförelöpp från förra seklet, troligen baserad på ett eller annat verklighetsunderlag. Hjälten är i första kapitlet en glad vandrande gesäll, färgare till yrket. Vi följa honom på diverse håll, han knyter och bryter bekantskaper och förlofningar, stadgar sig slut-

ligen, gifter sig förnufligt, får eget färgeri och blir en betydande man, ja, "kung" i sitt lilla samhälle, och boken lyktar, som sig passar och bör, vid hans död. Ett ganska intressant ämne, alltså.

Själfva människoframställningen har emellertid icke blifvit mycket fångslande; den psykologiska motiveringen är mestadels helt godtycklig. Det är de tidstypiska dragen från lefnadssätt och uppfattning fordomdags, hvilka ge boken dess valör och stanna i minnet.

Det sista gäller också om Lifsens kraft af Gunhild Palmær, med underrubriken Interiörer från 1860. Egentligen är det en historia om kärlek, missförstånd stolthet, till synes oförsonliga kraf, hvilka dock slutligen brytas inför vissheten att lifveis djupaste fordran heter förlåtelse och hjärtats ödmjukhet; men handlingen är ganska fyndigt flätad in i epokens karaktär af religiös väckelseid. Vi få däraf ett trovärdigt intryck och likaså af de starka konventionella svårigheterna kring en ensam kvinnas koncentrationsförmågan i framställningen. En bok må gärna bli bred och utförlig, om blott hvarje enskild sida klart och skarpt återger den skrivandes mening, hvarje replik träffar direkt och ej tillåtes flyta ut, till förfång för det hela. Det vore synd om ej Gunhild Palmær toge vara på en talang, hvilken jag gärna konstaterar, men hittills hufvudsakligen finner spåren af i intentioner.

Af Otto Witt slutligen föreligger en egendomlig fantasi, I de sväfvande trädgårdarna, där färgerna tala och sjunga, hvar stam är ett öde, sljarnorna dofta och gossedrömmen liksom flickans dröm vandra och samtala ganska sällsamt med den gamle fader Ur! På vår jord ha dessa sväfvande trädgårdar visserligen intet fäste, men knappast heller i hvad vi äro vana att nämna poesiens värld. Därtill äro de framställda i ett alltför prosaiskt, exakt, nästan kantigt manér. Det hela synes mig ett rent abstrakt fantasteri, där jag tyvärr mera slötes än suggereras af bilder utan sanningskriterium för våra naturliga begrepp. Men därmed vare ej sagdt att icke andra skola anse sig bättre förstå deras skönhet liksom ock bokens allegoriska inre halt.

MARIKA STJERNSTEDT.

DEN GAMLA HEDERLIGA OCH HJÄRTEVÄRMANDE sentensen: "glad och god skall människan vara" är inte alltid så lätt att efterleva, allra minst för en teaterkritiker. Men vid läsningen af Carl G. Laurins under den fyndiga titeln "Ros och ris" i dessa dagar utgifna teaterkritiska uppsatser om hufvudstadsscenernas prefationer under det sistförflutna decenniet, får man ovillkorligen känslan af att den man, som här fört pennan, är en både glad, god och — kvick människa. Detta får ej tydas så, som om kritikern i mera dubiösa fall late udda vara jämnt. Här finns, som titeln anger, både ros och ris, och det senare ganska svidande ändå; men under det skarpt formulerade ömdömet skymtar alltid granskarens varma nit för den dramatiska diktningen och skådespelarkonsten; hans kritik har städse en positiv hållning, den vill frambesvärja de bestående värdena hos den sceniska kulturen, och ett sådant arbete låter sig i regeln icke utföra med glacéhandskar.

"Ord och bild" läsare ha sedan tio år tillbaka fått njuta primören af dessa Carl G. Laurins ypperliga teaterartiklar. Att de nu utkommit i bokform torde bli till stor bättnad

för alla öfriga kulturintresserade människor. Ty dessa uppsatser utgöra icke blott ett intressant bidrag till svensk teaterhistoria, de ge på samma gång en inblick i ett helt litterärt tidsskede, som vi nu äro på väg att lämna bakom oss.

Med författaren som ciceron är det en ogrumlad njutning att ännu en gång beträda den nyligen tillryggalagda vägen. Han har så många synpunkter att skänka, så många andrika reflexioner att vederkvicka oss med, och hans prosa är så full af lif och esprit, att man aldrig tröttnar att lyssna till dess än lekande och kittlande, än kärnfullt ljudande longångar.

Till sist må nämnas, att den omfångsrika volymen fått en förnäm utstyrelse och att texten beledsagas af ett stort antal porträtt af våra mera populära sceniska artister.

E. H.-N.

Ungdomslitteratur.

JEANNA OTERDAHL: ETT GAMMALT borgarhem. En berättelse för ungdom. Skoglunds förlag.

Redan länge har Jeanna Oterdahls namn varit känt och älskad inom barnavärlden — med Blommornas bok gjorde hon sina första eröfringar bland 7-8-åringarna, och sedan ha de och deras äldre syskon med förtjusning tagit emot hennes goda, vackra sagor och fina, ljusa dikter. Med "Det röda huset" vann hon ungdomen, och säkert blir det i jul många, som fröjda sig öfver att se hennes namn på en ny ungdomsbok.

Ett gammalt borgarhem är en skildring från 1850-talets Stockholm och kommer kanske att i lika hög grad intressera flickornas mödrar som dem själfva, så helt förflyttas man in i den tiden, så rik och lefvande är miljön.

"En sådan härligt tjock bok!" utbrister säkert en och annan af de unga läsarna, ty trots allt hvad vår tid i nöjesväg gör för att förytliga och blasera barnen, bryter sig hos dem hägen fram att fördjupa sig i sina hjärtars och hjältinnors lifsöden; de vilja bli riktigt förtrogna med dem, annars går det ju inte att älska och efterlikna dem. För mången svensk flicka är ju Susan Weherells digra och ganska händelsefattiga Stora, vida världen den allra roligaste boken.

Förtrogen blir man icke blott med de tre flickorna i Ett gammalt borgarhem, Kerstin, Agnes och Netta, utan också med de visst icke mindre intressanta äldre personerna, den blide, varm-hjärtade Märten Kruse, den myndiga fru Kristina, gamla Cilla i barnkammaren, surkatten mamsell Apelstam, tvärviggen Müller och alla de andra medlemmarna i det stora Kruseska hushållet. Kerstin och Agnes äro lika lefvande och tilltalande flicktyper som de, hvilka möta oss i de bästa "rödryggarna", och så känna vi oss ju så förunderligt hemmastadda med dem — det är ju svenska flickor! ändligen svenska flickor!

Tämligen själfklart är, att i ett så bredt anlagdt arbete det skall finnas svagare partier. Men både dem och den säkerligen alldeles omedvetna Selma Lagerlöf-imitationen, hvilken särskildt framträder i kapitlet Det gamla klavret och I rimfrost förlåter och glömmar man för exempelvis sådana partier som "Prästens barn" och "Vår Herres lån". Teckningen af de små föräldralösa barnen, som göra sällskap med dalkarlarna till Stockholm för att söka upp den enda släkting de äga och som vid framkomsten finna henne död, kommer att locka fram tårar i många ögon, och skildringen af de timmar i den stolta fru Kristinas lif då hon, drifven till förtviflan af olyckorna, som storma in på henne, först liksom vill ställa Vår herre till svars för dem, men sedan tum för tum böjer sig i ödmjukhet under hans tuktande hand, verkar så äkta och är gifven med sådan konstnärlighet, att äfven helt ungas läsare måste gripas däraf. Allra längst har författarinnan nått i teckningen af gamla Cilla, en minnesstod, skulle man kunna säga, af svunna tiders gamla barnjungfru, hon, som var ett med familjen generationer igenom. Kanske blir bilden af Cilla med sin djupa ro, som kommer alla att i stunder af bekymmer och nöd ty sig till henne, och med sin starka fantasi, som förvandlar barnkammaren till en paradisetts lustgård, det, som kvarlämnar det starkaste intrycket i hela boken.

MARIE LOUISE GAGNER.

Från scenen och estraden.

Fedja (hr Svennberg) och Mascha (frkn Andersson) i Tolstoys "Det lefvande liket".

berg bekläddes förträffligt ett par biroller. Uppsättningen bjöd på två tjugusånde isländska landskaps-scenerier.

Leo Tolstoys "Det lefvande liket" står som dramatisk dikt åtskilliga trappsteg lägre. Handlingen, hvars tragiska moment är den förfallne, sympatiske Fedjas lif och simulerade död och hans hustrus i följd därpå iråkade tvegitte, hvarigenom den tragiska konflikten drifves till sitt yttersta så att Fedja verkligen röjer sig ur vägen, har naturligtvis ej så få gripande och rörande scener, hvar till kommer den tolstoyska harmen öfver lagarnas dumhet och de konventionella moralbudet. Den urspårade existensen med det goda hufvudet och det ej mindre goda hjärtat är ju en standardtyp i rysk diktning, och de ryska författarne skildra honom också på ett oförlikligt och lefvande sätt. Här är det Fedjas gestalt, som bär hela skådespelet, hans gripande öde besjalar de många tablåerna och vittnar om geniet hos den författaren, som ännu i sin sena ålderdom och trots att han afsvurit konsten, inte kunde sätta pennan till papperet utan att ge diktens lif åt människoöden.

Dramats öfriga figurer ha alla något individuellt, men den tablåartade framställningen splittrar stämningen, isynnerhet som några tablåer sakna dramatisk spännkraft.

Emellertid framstår hr Svennbergs Fedja som en förträffligt genomförd gestalt, utan påhäng af misspyrdande sentimentalitet, och dödsscenen gjordes med gripande sanning och enkelhet. Det passade just den själsfina och lidande Fedja att dö så stilla. Hustrun spelades öfverraskande naturligt och måttfullt af fru Klinterberg, fröken Teje hade ett par goda scener som en ung hjärteöm flicka och hr Klinterbergs förfallna geni var en skapelse af betydande konstnärlig valör. Hr Barcklind hade fått en träkig roll, men därför är det väl inte nödvändigt att agera träskulptur. — Styckets utmärkta

har hon goda ansatser, intelligens, temperament, och hennes vackra altröst har just denna bärighet, som dramatisk sång oundgängligen fordrar.

Ungefär samtidigt med denna Carmen-prestation har fru Sigrid Arnolds son sjungit partiet under en kort stockholmsvisit, likaså har hon uppträdt i Violettas roll i "Den vilseförda" — båda kända och välkända folkningar, som ingenting förlorat i konstnärlig delice sedan sist.

Oscarsteaterns nyhet, "De båda husarerna", är ingen oafven operett. Ehuru utan originalitet både i fråga om textidé och musik roar den genom en del muntra upptåg och rytmiskt välgjorda marscher, kupletter och arior. Herr Ottosson spelar en dubbelroll, två hvarandra fullkomligt lika tvillingbröders, och både hans spel och vokala förmåga ha vunnit i frihet och charm sedan sist. Med förständig ledning torde han så småningom kunna bli en kapacitet som operettsångare.

För öfrigt har man nöjet att ånyo njuta af fröken Grünbergs sång, herr Ringvalls burliska komik och fru Meissners samt fröken Berentz skålmska grace, och det är ju inte så litet på en och samma kväll. —

Kammarmusikföreningens fjärde konsert upptog bl. a. César Francks d-dur-kvartett, komponistens sista verk, hvars andaktsfyllda och fromma hållning fick en motsvarande tolkning af exekutörerna. Ett variationsverk för två pianon af Arthur Willner var mera ett bisarrt klangexperiment än musik, men så fick man ersättning i den avslutande Mozart-kvartetten.

Den danske operasångaren Peter Cornelius sjöng två afsnar i Musikaliska akademien och sjöng sig rätt in i publikens hjärtan. Men hur kunde han annat än hänföra! Hans stora klangsköna tenor, lika vacker i alla lägen, hans föredrags friskhet och omedelbarhet, hans i god mening populära program — allt gjorde framgången säker. I synnerhet glänste han i ett par Wagner-nummer och i tolkningen af danska romanser.

F. d. underbarnet, numera fullvuxne violinisten Florizel v. Reuter gästade

Kari (hr de Wahl) och Halla (fru Bosse) med deras barn i 3:e akten af "Berg-Eyvind och hans hustru". Teckning af Olga Raphael-Linden.

DET STIGER EN FLAKT AF stor konst från det isländska skådespelet "Berg-Eyvind och hans hustru", hvars författare Johann Sigurjonsson, trots att han lever i Köpenhamn och dagligen insuper dess moderna lif, visar sig begäfvad med djup uppfattning af den isländska urkraft, det primitiva och våldsamma känslolif, som genombrusat hans förfäder.

Det är en underbar ö, Island: vulkaner under jöklarnas hvitblåa ryggar, vulkaner, som slunga de heta källornas vatten i högan sky, underbara somrar, korta och berusande som kvinnans fägring, och hemska vintrar med köld och snöstormar, hvilka göra den isländska högslätten till ett fasans hemvist. Där äro känslorna i släkt med Geysirs eruptiva kraft och karaktärerna äro lagda efter stora linjer, så i ondt som godt. Hvilken kvinnogestalt denna Halla, helgjutten och fast som sin hemöns fjäll! Att hennes älskade begått tjufnadsbrott betyder för henne mindre än intet, eftersom hon har honom kär och intet i världen synes henne eftersträfvansvärdt, utom kärleken. Med honom delar hon den fredlöses lif i bergen, lyckan som lidandet, och med honom går hon under en fasans natt, då naturens vrede och hungerns kval göra dessa två till hvarandras fiender, innan döden släcker deras lif. Han, Kari, Berg-Eyvind kallad, är ej mindre mäktigt skildrad, från sin ungdoms obändiga nomadår, då han stal af svält och fick samhället emot sig, till hans lyckliga vildmarkslif i bergen med hustrun, barnet och vännen Arnes, och slutligen hans vildmanslynes två skiftningar i undergångens timmar, hans bitterhet mot hustrun, plötsligt förvandlad till ömhet, hans rent djuriska skräck och förtviflan och rörande ödmjukhet. Dramat tillhör det stoltaste vi på länge fått se från en hufvudstadsscen, och ej blott det stoltaste, utan ock något af det mest tjugusånde i fråga om lyrisk glans och blommande känslolif.

Låt vara att det af psykisk och fysisk vitalitet bräddade stycket ej helt bäres upp af ett motsvarande spel. Men hvad som hr de Wahl och fru Bosse åstadkomma i hufvuduppgifterna är i hvarje fall god konst, buren af intelligens, glöd och energi — och totalintrycket af framställningen blir, att de gjort sitt yppersta, äfven om de ibland vacklat något under uppgifternas ofantliga börda. Den kringvandrande Arnes gafs med utmärkt psykologisk sanning af hr Hedqvist; fröken Schildknecht och hr August Lind-

iscensättning är hr Klinterbergs verk, här underlättad af den vridbara scenen, som fungerar bra för att vara den första här i landet.

C. Hostrups "Afventyr på fotvandringen" har nu förlagts till Södra teatern. Romantiken är en smula anfrätt af tiden och vi ha kommit ifrån den naivitet, som snyftar åt den beskedlige tjuvens upprättelse och den idealiske studentens ädelmod. Det där: "gå i frid och synda icke härefter" tro vi ej riktigt på i våra dagar, då tillämpningen af denna barmhärtighetens fundamentalsats visar, att kanaljerna, som allför ofta få gå i frid, göra nya knep, så snart tillfället erbjuder sig. Men stycket har sina goda sidor allt fortfarande, och den lantliga idyllstämningen samt hr Hultmans gudomligt idiotiske landtdomare utgöra en god motvikt mot novemberkvällarnas tristesse.

Och nu öfvergå vi till musiken! Operan har fått en ny Carmen. Hon heter i sitt borgerliga lif fröken Karin Branzell och tillhör, som bekant, vår lyriska scens unga och lofvande krafter. Kronprinsessan, som vid ett tillfälle för ett par år sedan hörde henne sjunga, frapperades af hennes stämmas klang och volym och lät henne komma under fru Hofers ledning. Efter hand blef det debut på operan, därefter ett antal stora uppgifter att sjunga och nu har hon som Carmen vunnit sin första verkliga seger. Färdig är hon ännu icke, det vore också väl mycket begärdt, men både sångligt och dramatiskt vi-

nyligen sitt kära Stockholm och betygade sin konstnärliga mognad i verk af Bach, Bruchner, Mozart m. fl. En ny och lofvande romansångerska fru Elsa Rydin-Öberg har konserterat i Vetenskapsakademien och fröken Carlheim-Gyllensköld har haft en elevuppväsning, där tre unga förmågor, fröknarna Ulla Lavén, Iris Törn och Vera Sjöstedt aflade vackra prof på sin pianistiska talang.

Fröken Karin Branzell som Carmen. Ateljé Jæger foto.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSÖRSFULLASTE ARBETE.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

smakas med kryddorna, vinet och smöret och serveras med frikadeller af vildt eller ostkrutong.

Rosthammel (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fransyska, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 liten knippa persilja, 4 msk. smör (80 gr.), 1 mot, 1 chalottenlök, 2 del. köttsky eller buljong.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, så att det är mörkt, bultas med en fuktig klubba, torkas med en duk urvriden i hett vatten, ignides med en blandning af saltet och pepparn och bstrykes med persiljesmör, hvilket beredes af 2 msk. af smöret och persiljan. I en liten långpanna eller stekpanna läggas resten af smöret, den skrapade och i skifvor skurna moröten samt den skalade och i klyftor skurna löken. Steken lägges i och stekes i varm ugn omkr. 1 tim., hvarunder den öses flitigt med smöret i pannan, så att den ej torkar eller blir bränd. En kvart innan den är färdig tillsättes den kokande köttskyn.

Lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Serveras med grönsakspastejer och köttskyn som silats och skummats

Blandad frukt med maräng (f. 6 pers.). 1 1/2 hg. fina katriplommon (omkr 14 st.), 1 hg. torkade aprikoser (omkr. 12 lt.), 1 del. strösocker (85 gr.), 4 del. vatten, 1 1/2 del. krossocker (143 gr.), 1/2 kg. stora, vackra äpplen.

Marängmassa: 3 äggwhitor, 105 gr. florsocker.

Beredning: Den torkade frukten sköljes väl i flera ljumma vatten, får afrinna på duk och lägges hvarfals med strösockret i en kruka, vattnet tillsättes, och frukten får stå omkr. 12 tim. Vattnet afhålles därefter och kokas med krossocker till en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas, skäras i 4-6 klyftor och befrias från kärnhusen, läggas i sockerlagen och få koka, tills de äro mjuka, men få ej falla sönder. De uppläggas med hälslaf och få kallna, hvarefter lagen får koka, tills den är tjock som gelé. På ett silverfat läggas äpplena, plommonen och aprikoserna hvarfals, mellan hvarje hvarf lägges litet af den hopkokta lagen. Till marängmassan vispas äggwhitorna till hårdt skum, florsockeret, som bör vara siktadt, nedröres litet i sänder med silvergaffel i äggwhiteskummet. Massan spritsas genom garneringsträtt i vackra ränder öfver frukten och insättes i svag ugnsvärme. Då marängmassan är halftorr och har ljusgul färg, tages anrättningen ut och får kallna. Serveras med vaniljsås.

Stekt surströmming (f. 6 pers.). 24 surströmmingar, 1 flaska öl, 1 lit. kokt potatis, 2 rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 msk. stötta skorpor, 2 pepparkakor.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Strömmingarna tagas ur, urbenas, sköljas och få ligga i öl 2 tim. De inklappas därefter i hvitt papper. Potatisen skalas och skäres i skifvor, löken skalas och hackas fint. En elfast form smörjes med smör och beströms med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett hvarv potatis, så ett hvarv strömming, därpå lök och flockar af smöret. Så fortsättes tills det blir 5 hvarv potatis och 4 hvarv strömming. Överst lägges resten af smöret i flockar, där öfvanpå strörs skorpor, blandade med de stötta pepparkakorna. Strömmingarna stekas i god ugnsvärme omkr. 1/2 tim. Serveras som frukosträtt. — Potatisen kan uteslutas och strömmingen för öfrigt stekas på samma sätt. Den kan äfven ätas direkt från kaggen sau naturelle, då strömmingen endast sköljes och serveras med rå hackad lök och nykokt potatis.

Köttfärs (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt oxkött, 50 gr. späck eller rensad njurtalg, 1 ägg, 1 äggula, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 hg. brödanad eller 2 msk. mjöl (20 gr.), 2-3 del. grädde eller mjölk, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 1/2 msk. smör (10 gr.) till löken.

Till pensling: 1 äggwhita, 2 msk. stötta skorpor.
Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. kokande buljong eller vatten, tillsatt med 1/2 tsk. fast kött-extrakt.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten och skäres i tärningar, hvarvid alla senor och hinnor borttagas noga. Späcket skrapas och skäres i bitar; användes njurtalg hackas den fint. Köttet blandas med späcket eller njurtalgen samt kryddorna och drives 6 ggr. genom köttkvarn. Färsen stötes därefter i stenmortel tillsammans med panaden eller mjölet, tills den är jämn och smidig, hvarefter den lägges i ett fat och det uppvispade ägget samt äggulan tillsätts under kraftig rörning. Färsen röres ytterligare omkr. 3/4 tim. under det grädden eller mjölken påspädes litet i sänder. Den prövas genom att man kokar litet af den i saltadt vatten; är den för hård, tillsättes litet mera grädde, i motsatt fall en äggwhita. Om så önskas, tillsättes sist den i smöret frästa löken. En långpanna smörjes med det kalla smöret, färsen ilägges och formas som en aflång bulle. Den penslas med äggwhitan och beströms med stötta skorpor. Färsen sättes in i ugnen och brynes, under det den flitigt öses med smöret i pannan. När

För Julen!

I kartonger afpassade tyger till
Blusar & Klädningar.

Siden.							
Mtr.	cm.	Kr.	Mtr.	cm.	Kr.		
4.	Messaline Apollo	44	5.00	5.	Paillette Oedipus	85	15.00
4.	Paillette Walkyr	45	5.80	5.	Paillette Elektra	90	16.25
4.	Messaline Adamit	46	6.60	5.	Satin Royal	90	18.75
4.	Satin Diana	47	7.80	5.	Crêpe Aida	105	19.00
4.	Satin Butterfly	49	9.00	5.	Satin Charmeuse	105	21.00

Ylle & Halfsiden.							
Mtr.	cm.	Kr.	Mtr.	cm.	Kr.		
1.75.	Crêpe Mimosa	105	5.00	5.	Batist legant	90	7.00
1.75.	Crêpe Tango	110	5.75	5.	Armire Solide	90	9.50
1.75.	Crêpe Autent	100	7.40	4.	Crêpe Mimosa	105	11.60
1.75.	Crêpe Fandango	110	8.50	4.	Crêpe Tango	110	13.00
1.75.	Crêpe Nizza	120	9.20	4.	Franskt Kläde	130	14.00

Crêpe finnes i 300 och Siden i 1,200 modéfärger!
Begär prover! Alla prover sändas gratis och franco!

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

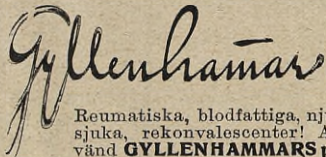
En föga kostsam dryck

hemmastadd å de finaste frukostbord:

VAN HOUTENS CACAO

banbrytaren i cacaobranchen,
världsmarknadens ledande märke.

Hafregryn och Hafremjöl

Reumatiska, blodfattiga, njursjuka, reknavalescenter! Använd **GYLLENHAMMARS** patenterade **Hafregryn** och **Hafremjöl**. Närande!
Tillverkas under läkares kontroll.

potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Wienerkottletter med ärtor; krushäskpotett med grädde och Borgöbakelser.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; fläskkottletter med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning och smält smör; chokladsoppa med skorpor.

RECEPT:

Soppa på villebråd eller fågel (f. 6 pers.). Rester och ben af hare eller skrof och rester af fågel, 2 morötter, 1/2 rotselleri, 1 liten rödlök, 4 persiljestjälkar, 3 msk. smör (60 gr.), 2 lit. buljong utan kött, 4 hvitpepparkorn, 2 nejlikor, 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, cayenne, (sooker), 1/2 del. scherry eller mader, 10 gr. fint smör.

Beredning: Användas råa ben och skrof, blir soppan finare i smaken. Det bästa köttet skäres då bort och användes till färs eller frikadeller, som serveras i soppan. — Resterna och benen styckas i små bitar och brynas i 2 msk. af smöret tillsammans med de ansade och sönderskurna rotsakerna samt persiljan. Den kalla buljongen spädes på. De hela kryddorna läggas i och soppan får koka med tätt slutet lock omkr. 2 tim. Allt kött sköljes då väl från benen, som få ytterligare koka i buljongen 1/2 tim. Köttet males 4 ggr. genom köttkvarn, blandas med 1 del. buljong och passeras genom sikt. Buljongen silas, skummas och mätes — bör vara 1 1/2 lit. — Resten af smöret med mjölet fräses 2 min., buljongen och det passerade köttet tillsätts och soppan får koka 5 min. Den af

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 NOV.—6 DEC. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; å-la-daube på gris med skarpsås och rödbetor; mjölk; kaffe eller te med surmjölksskaka. Middag: Soppa på villebråd eller fågel; rosthammel med grönsakspastejer; blandad frukt med maräng och vaniljsås.

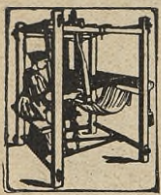
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; strömmingslåda eller stekt surströmming; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med stufvade jordärtskockor; vinsoppa med biskvier.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; stufvad lake med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; rismjölsgröt med mjölk; halstrad sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt refbenspiäll med potatismos; äppelpaj.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt refbenspiäll (rester från onsdag) med stekt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Får i kål; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; delikatessill med

Schweizer's Siden

tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, vitt och kulört: Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline 120 cm. bredt från 95 öre metern, Sammet till klädningar och blusar. Plysch till jaketter och kåpor. Såväl som blusar och rober med äkta Schweizerbroderier i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida siden tyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"

Svenska
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Köp Leksells Rimlexikon. Finnes i hvarje bokhandel eller direkt hos V. Leksell, adr. Valskog.

Prenumerera på Idun!

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.
SINGER B:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG

Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

MACCARONI
är en utmärkt rätt till omväxling med potatis.
Bör anv. i hvarje hem.
Se till att SVENSK MACCARONIERHÄLLES

Annonsera i Idun!

Hushålls-utgifterna

kunna nedbringas

med **Gasens** tillhjälp.

Se gasverkets broschyr nr 28, som erhålles gratis å gasverkets utställning. Gasspisar visas och demonstreras å

Gasverkets Utställning,
Sthlmstel. 60 32. Kungsgatan 54. Rikstel. 28 93.

Lejon
Vantar &
Strumpor
Försäljas
i alla välsorterade
Sybehörs-Manufaktur
& Kortvaruaffärer.

1 kkp. däraf hålles i afredningen, som tillsättes i den kokande mjölken under stark vispning. Gröten får därefter koka under rörning omkr. 10 min. — Spädes med kokande mjölk om så behöves. — Gröten afsmakas med de skällade och malda mandlarna, salt och socker. Serveras med mjölk eller saftsås.

Appelpaj (f. 6 pers.).
Pajdeg: 2 1/2 dcl. mjöl (125 gr.), 1 msk. socker (15 gr.), 125 gr. smör, 3-4 msk. kallt vatten.

Till fyllning: 1 1/2 lit. goda, lösa äpplen, 1 1/4 dcl socker (108 gr.), 2 msk. vatten, 2 msk. hvitt vin.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Mjålet och sockret siktas i en spillkum, smöret, som bör vara fast, fördelas i flockar i mjölet och inarbetas med fingerspetsarna, tills blandningen är jämn i färgen och utan klumpar. Då tillsättes vattnet, och blandningen arbetas hastigt med träsked till en jämn deg, som får stå på kallt ställe omkr. 1 tim. Äpplena sköljas, torkas, skalas, befrias från kärnhusen med ett bleckknif och skäras i tunna skivor. En pajform smörjes med smör, i midten ställes ett »pajrör» eller i brist däraf en upp och nedvänd, smord kaffekopp. Appelskivorna packas däromkring, hyarfalt med sockret, så att formen blir rägd, hvarefter vattnet och vinet tillsättes. Degen utkafas till 1 cm. tjocklek, och däraf utskäres ett lock, som bör vara något större än formen. Pajformens kant penslas med vatten och klädes med en remsa af deg, som fasttryckes på inre sidan af formen. Degremsan penslas med vatten, locket påläggas och fasttryckes på samma sätt som remsan. Degen afputsas med en hvass knif, och kanten naggas med knifspetsen. Pajlocket garneras, om så önskas, med resten af degen, utskuren i form af blommor och blad eller hjärtan, och penslas därpå med vatten eller uppvispadt ägg. Pajen gräddas i varm ugn omkr. 40 min., eller tills

äpplena äro mjuka, hvilket prövas med vispkvist. Serveras varm med vispad grädde eller vaniljsås.

SVAR

(Forts.)

N:r 260. Slöjdlärarinna är nog den sämsta bana ni kan välja. Utsikterna till plats äro ytterst små. Slöjd- eller handarbetslärarinnor utbildas vid Hulda Lundins Slöjdseminarium, Stockholm, Banérgatan 31. Kursen 1-årig. Kursafgift 250 kr. Andra Eneroths handarbetskola, Karduanmakareg. 8 B. Kursen kan genomgås på en eller uppdelas på två terminer. Kursafgift 150 kr. Maria Nordenfelts kvinnliga yrkesskola, Viktoriagatan 3, Göteborg. Kursafgift 50 kr. pr termin. Fackskolan för huslig ekonomi, Uppsala, lärarinnekurs i handarbeten. Lärarinnekurs i huslig ekonomi med handarbete. 5 terminer. Kursafgift 440 kr. Handarbets Väners högre kurs för handarbetslärarinnor, Stockholm, Birger Jarlsgatan 5 1 termin. Afgift 100 kr. Birgittaskolans lärarinnekurs i klädsömnad, Kurs 6 månader. Afgift 180 kr. Inträdesfordringar elementarutbildning och 2 referenser. Lönen för handarbetslärarinnor vid folkskoleseminarium, begynnelselön 1,000 kr., slutlön 1,200 kr. Vid Stockholms folkskolor extra ordinarie lärarinna 1,200 kronor, ordinarie lärarinna begynnelselön 1,350 kronor, slutlön 1,800 kr. Vid folkskolor i landsortstäderna äro slöjdlärarinnorna vanligen likställda med kommunens småskolelärarinnor, omkring 700, 800, 900 kr i ett för allt. För att anställas som ord. slöjdlärarinna i stad fordrar vederbörande gärna vid sidan af slöjdlärarinneexamen också småskolelärarinneexamen. Större efterfrågan än tillgång på platser.

N:r 261. Susning i hufvudet har ofta sin grund i blodbrist och afhjälpes då genom att taga järn, t. ex. Blands järnpiller under 2 till 3 månader. Om susningen förorsakas af förstoppning, måste man söka att häfva det onda genom motion och lämplig diet. Susning kan också uppkomma genom öfveranstängning och för litet sömn.

Ni klagar öfver »susning» i hufvudet. Däremot hjälpa inga huskurer, utan måste ni vända eder till en läkare. Mot susning i öronen hjälper däremot kanske att en längre tid begagna en liten leononglapp, hvari inlägges en kamomillblomma, som efter två dagar utbytes mot en ny.

N:r 262. Som jag själf försökt mig på »pennfaktaryrket» och vet hur knagglig och svår vägen till Parnassus höjder är, skulle jag vilja råda eder först och främst att vara modig. Stora svårigheter möta nog om ni tänker, att genast ge ut arbetet i bokform, såvida ni ej vill stå risken själf. Att någon förläggare skall inköpa manuskriptet är knappast att hoppas, men det kunde ju hända, det beror naturligtvis på hurudant dess innehåll är. Insänd edra manuskript till någon större tidning, helst Idun. Det är bästa sättet att få arbetet bedömt. Kanske anser red. det värdt att publiceras. Detta är ett stort steg framåt. Därefter kan ni kanske ge ut arbetet i bokform. Mod och tålmod bara! Skulle ni ha lust utbyta tankar med en som lider af »skrijsjuka», så kan ni få min adr hos Iduns red.

N:r 263. Jo, det finns nog och sådana torde ni kunna erhålla genom Fredsföreningen i Stockholm. Men, kära ni, den eviga freden är ännu så länge en utopi. Intressera eder hellre för försvarsarbetet, som verkligen är så mycket, mycket viktigare. Gå till en början in i den Röda Korsförening, sådana finnas i alla städer.

Vänd eder till Fredsföreningens expedition, Regeringsgatan 74, Stockholm, där det finns böcker till olika pris, som behandla fredsfrågan.

N:r 264. Ni kan af dessa siden-tyger laga tvenne de allra trefligaste täcken, antingen till sängtäcken eller s k. sparktäcken på soffa. Det ena: Klipp af papp till modell en bit liknande en del af en stjärna, klipp efter denna sidenbitar i olika färger, sy ihop dem så de bilda en stor stjärna, lägg sedan ihop stjärna vid stjärna så det blir ett stort täcke, alla sidor skola sluta med halva stjärnor, fodra täcket sedan. — Det andra: Klipp i olika färger fyrkantiga bitar, sy på alla något med silke i annan färg, hopfoga bitarna så det blir ett stort täcke, hvilket fodras; kan äfven vaderas. Det är att märka, att man

IDUNS JULNUMMER 1913

utkommer i början af dec.
Af det rikhaltiga och gedigna innehållet må nämnas litterära bidrag af bl. a.: Hugo Öberg, Marika Stjernstedt, Anna Wahlenberg, K. G. Ossian-Nilsson, Henning Berger, Bo Bergman, Elin Wägner, Georg Nordensvan, Sven Lidman m. fl. Illustrationer af D. Ljungdahl, Erik Lange, Victor Andrén, P. Lindroth, H. Strååt, Gerda Nordling, L. Welamsson m. fl.
Julnumret finnes till salu hos alla hrr bokhandlare och i de flesta tidningsaffärer samt portofritt hos Iduns Exp., Stockholm. Pris: 1 krona.

DJURSHOLM
Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
Samskola med dimmissionsrätt. Kommunalskoll c:a hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Sådan min

Geisha Thé

Geisha Tea Company, London & Stockholm.
Stockholm depôt: 2 Rosenbad.
Påminner om aromen på karavanthéet från fordom.
Beordra det af Eder speci-handlare eller direkt mot postförskott.
Verkligt värdefulla och välkomna julkappar erhållas till nästan halva priset, om de köpas direkt å en-gros-lagret. Fraktfritt. Kataloger o. prospekt gratis och franko. Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

den är brynt, spädes den med den kokande buljongen eller vattnet, tillsatt med köttextrakt, och får steka färdig, hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Under tiden öfveröses den hvar 10:e min. Färsen lägges upp på varmt fat, skäres i tunna skivor, garneras med persilja och serveras med den uppvispade, silade köttskyn eller med afredd sås. Om så önskas, användes 3 hg. oxkött och 2 hg. kalvkött, med samma mängd späck eller njurtalg. Färsen kan spädas med buljong eller vatten i stället för grädde eller mjölk. Kokas färsen i vattenbad, spädes den med något mera grädde.

Rismjölgröt (f. 6 pers.). 1 hg. rismjöl, 1 lit. mjölk eller vatten, 1 msk. smör (20 gr.), 6 sötmandler, 4 bittermandlar, 1/2 msk. salt (8 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.).
Beredning: Mjålet utröres med 3 dcl. af mjölken och får stå 1 tim. för att svälla. Smöret smältes i en kastrull, resten af mjölken kokas upp,

NERVOGEN
NAMNET LAGLIGEN SKYDDADT

Nervstärkande. - Blodbildande. Aftilgfvande. - Välsmakande.
250 gram: 8 kronor.
Förordas af läkare, fås på apotek och i kemikalieaffärer. Tillverkas å Apoteket Ejdern, Göteborg.
Till platser, där inga återförsäljare finnas, sändes Nervogen fraktfritt direkt till förbrukaren.

Bättre Siden

än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke. Profver på begäran gratis!
Brunkebergs Manufaktur Magasin, Stockholm.
Kungl. Hofleverantör.

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälso-tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller och årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,
Drottninggat. 4, Stockholm,
Afdelningskontor: Götgatan 31,

Depositionsräkning 4 1/2 %
Kapitalräkning 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %

Ett värdefullt medel
till hudens förskönande är den omtyckta F. Paulis Ovicula-(Ägg)-Tvål, som tillverkas af det sedan antikens dagar som utmärkt skönhetsmedel kända äggämnet här inblandadt i finaste öfverfettade tvålmassa. Mot ömtålig hy bör därför dagligen användas

Vacker hy.

F. Paulis Ovicula-Tvål.

Mellin's Food
är bästa kraftnärning för svaga, kläna barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

T.O.F.T.S
Ovillkorligen bästa té, som erbj. i detta pris 1/2 kg. 2.25, 1/4 kg. 1.15. Förp i vack. lacker. bleckkarn. Frakt o. postafg. fr. 2 t. 4 st. 1/2 kg. 0.60 fr. Percy F. Luck & Co H. A. B., Sthlm.

Varje förståndig moder giver sina barn det äkta Kathreiners Malkaffe, som barnen så gärna dricka och som för sina hälsosamma egenskaper rekommenderas af läkare.

Kathreiner säljes i alla speci-ffärer i paket å 45, 25 och 10 öre.

SASOL-TVÅL
för toaletten.
Genom sin tillsats af 10 % SASOL innehåller denna tvål vissa, ur ett flertal växters flyktiga oljor extra-herade verksamma beståndsdelar, hvilka aflägsna hudåkomor: finnar, kvisslor, utslag, pormaskar, reformar m. m.

LANDETS FÖRNÄMSTA FABRIKAT
KÖPAS AF ALLA
SOM ÖNSKA LÄTTHET OCH ELEGANS PARAD MED HÅLBARHET
Viskafors GALOSCHER
OBS. DETTA VARUMÄRKE Å SU:AN!

KENGURU
VARUMÄRKE

EUCALYP
återgiver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyanse som helst. Garanteradt oskadligt. Attest härå är utfärdad af Herr Dr. Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.
Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.
Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvändes man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Förnämsta vita stångtvål är

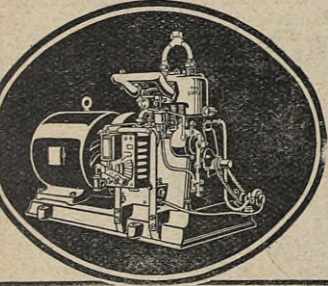
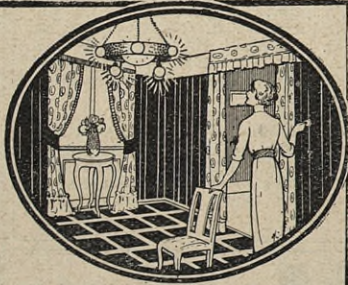

Barnängens äkta Balsamiska
Aseptintvål.

OBS. Björnstämpeln!

AUTOMATISKA

ELEKTRISKA BELYSNINGS- OCH-
PUMPAKLÄGGNINGAR (LISTER-BRUSTON)
FÖR HERRGÅRDAR, VILLOR, HOTELL, KYRKOR M.M.

Starta och stanna automatiskt
då ljuset tändes eller släckes.
Ingen tillsyn under gång. Storlekar
för 50 till 1000 installerade lampor.
**A.-B. CELER, Regeringsgatan 32,
Stockholm C.**
Bese vår profanläggning.

STRYK

ELEKTRISKT

**Elektriska
Strykjärn.**

Bästa strykjärn!

Pris från Kronor

5.-.

Visas i bruk å

Elektricitetsverkets Utställning,
Regeringsgatan 38.

Betänk huru lätt i en tvål eventuellt ingående skarpa och retande beståndsdelar kunna genom hudporernas förmedling införas i hudsystemet, huru lätt den i dålig tvål alltid förefintliga, på hudfettet starkt upplösande alkaliteten kan fördräva en vacker hy och ett blomstrande utseende, och Ni skall blifva öfvertygad om betydelsen af den strängaste urskilning beträffande valet af tvål. **Florodol-tvålen** garanterar frihet från all risk på grund af sin absoluta renhet, neutralitet och sina utsökta ingredienser, — upphövet till det milda, crémelika lödder, som utmärker **Florodol-tvålen** och hvilket speciellt är egnadt att rena porerna, stimulera hudverksamheten och göra huden sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn klar och ren, hals och händer hvita och mjuka.

även kan sy dessa bitar, som ock stjärnornas bitar, på tunn tråtyll, så blifva de stadigare. En brud af mina bekanta lagade till sin utstyrel täcken liksom det senare. Hon gaf åt alla sina bekanta en dylik, fyrkantig sidenlapp och dessa sydde antingen sitt monogram eller ock sitt namn på lappen. Hon hopfogade dem sedan och dessa täcken sågo både originella och trefliga ut. Jag hoppas att husmor blir glad och nöjd öfver sina sidenlappar. Nanny Fredrika.

Nr 265. Det brukas icke alls att en ung flicka vid ett middagsbord dricker någon till, då hon är gäst. Tillhör hon hemmet och familjen kan hon göra det vis å vis annan kvinnlig eller manlig ungdom, och är hon värdinna tillhör det henne att så göra. I allmänhet är det bortlagdt att damer, med undantag för värdinnan, dricka vare sig med hvarandra eller med herrarna vid bordet.

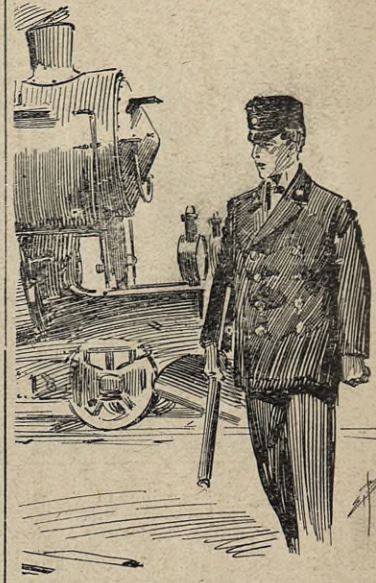
Ego.
Nr 266. Diakonissanstalten Ersta, Stockholm. Denna anstalts hufvudändamål är att utbilda unga kvinnor för församlings- och fattigvård. Inträdesfordringar: Evangelisk-luthersk trosbekännelse, god hälsa samt en varm vilja att tjäna de fattiga och sjuka. Alder 20—40 år. Utbildningstid 4 år. Undervisningen är fri Under lärotiden erhålles fri bostad och kost. Diakonissor utbildas också vid Samaritahemmet, Uppsala, som arbetar efter samma principer som diakonissanstalten. Inträdesfordringar: Diakonissanstaltens. Alder 20—30 år. Utbildningstid 3—4 år för diakonissor, för församlingssyster 1½ år. Undervisningen är för diakonissor afgiftsfri. Blivande församlingssyster erlägger en afgift af 200 kr. Fri bostad och kost erhålles under utbildningstiden. Löner för diakonissor 300—400 kr. pr år jämte bostad och då kost ej erhålles 40—50 kr. i månaden i ersättning härför. »Akk». Nr 267. Risgrynen tvättas och torkas. Därefter upphettas de varsamt i en öppen panna i ugn, hvarunder

de emellanåt måste omröras för att ej brännas vid. När grynen äro ljusbruna uttagas de ur ugnen. Man kan använda dem till många olika rätter. Se här en: Risbullar, 1 hg. rostade risgryn läggas i 3/8 l. kokande vatten och få sakta koka omkr. 20 min. 1 hg. malda hasselnötkärnor, 1/8 l. gräddde och 2 vispade äggulor nedröras i massan, som afsmakas med salt. Sist nedröras de till hårdt skum slagna hvitorna. Af färsen formas små runda bullar, som vändas i skorp mjöl, läggas på smord plåt och gräddas 10 min. i ugn. Serveras med brun sås. Till mellanrätt: De rostade risgrynen pasätas i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, upphållas i durchslag och få afrinna; uppläggas på serveringsfat och serveras med rödt smör. Tant Ulla.

— Rostadt ris, som fås att köpa färdigt i speceriaffärerna, användes till en del rätter. Plommon m. rostadt ris: nära 1/2 kg. väl tvättade katrinplommon förvällas och utkärnas, hvarvid kärnorna ersättas med skällade sötmandler. En tekopp af plommonspadet kokas en stund med litet socker och 5 å 6 blad gelatin, silas. Af geléet slås nu i botten och på sidorna af en passande form och får stelna, hvarefter formen fylls med katrinplommon, hvarfals med rostadt ris och litet gelé. Efter 3 å 4 timmar kan anrättningen stjälpas upp, om formen ett ögonblick förut doppas i hett vatten. Gräddskum. Ego.

Nr 268. Under tecknad tror sig kunna rättvist värdesätta arbetet i ett hem — det roade mig att se hur en jungfru skulle kunna sköta hvad två eljes göra hos mig, hvarför jag under den s. k. friveckan, då jag bytte tjänare, ej tog främmande hjälp utan själf skötte bägges tjänster. 7 rum, hall, tambur att städa — inga skurgolf — kork- och mjuka mattor, 5 sängar att bädda, matlagning, diskning, eldning m. fl. sysslor som förekomma i ett ordentligt hem. Jag fann att en tjänare hade full gärning från kl. 6 på morgonen och mest hela dagen, men att två utan ansträngning kunna uträtta sina göromål och få åtskillig tid öfver för eget arbete eller nöje. Således anser jag att Stina verkligen har en ansträngande plats, om hon verkligen fullgör hvad som ålägges henne — många år kan hon ej fortsätta därmed. Arbetet borde ordnas så, att den mesta städningen (skurning, polering och tvätt, mattpiskning etc.) fördelades på tvenne dagar i veckan, då extra hjälp anlätades åtminstone under halva dagen. Den matmor, som kallar det obefogadt att kalla en dylik tjänst ansträngande, förstår ej hvad det vill säga att utföra därmed förenadt arbete, påstår Ego. (Forts.)

Axa yrkesserie. N:o 11.

Järnvägens tjänsteman sysslan ses sköta, Hurtigt och käckt både utter och dar. Ständigt i tjänsten sin tid att förnöta. Sådant på hälsan och krafterna tar. Dock hur betungande tjänsten sig ställer, Och hur knapphändig den hvila han nöjt, Styrkan ej sviker, humöret ej heller, Tack vare **Axa hafregrynsgröt.**

Att köpa hafregryn i lös vikt är att "köpa gröten i säcken". Begär **Axa hafregryn** i originalpaketer, endast då har Ni garanti för en hållande af god färsk vara.

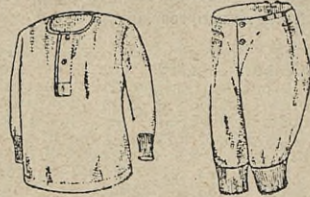
Ett 1/4-kg. paket å 55 öre räcker till cirka 30 porljoner **Axa-gröt.**

Moderna Parfymen, som väckt berättigadt upseende, för såväl fin kvalitet som elegant och originell utstyrel, äro årets nyheter från Firman F. Pauli. Specialité: Gold Reseda, Sublime samt Caprice de Pauli.

Hushållskostnaden

kan minskas. Anvisn. gratis mot ett 5 öres porto. Tillskrif Vinbolaget's Frukttorkeri, Halmstad.

Goss-Underkläder.

Vid behof af **Underkläder** torde Ni skriva efter vår riktt illustrerade priskurant för tricovaror, som sändes gratis och franko.

Stor sortering!
Billigaste priser!

A. Jönsson & Co.,
Kyrkogat. 32, Göteborg.
Specialaffär för Tricotvaror.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

T. G. Skola försöka att vid tillfälle bereda skissen en plats i spaltarna.

Kalmar-prenumerant. Romanen ifråga börjar i januari 1914. 80-åring. Tanken god, men poet är likväl ej tryckbart.

Nanta. Ingen glimt af ljus för Edert »Glimt!ljus». Silence. En signatur som bör bli symbolisk på ert framtida förhållande till litteraturen.

G. M—13. Vi ha ingen plats. Inger Svenske. Sådan karamellvers lönar det sig inte att komma med.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Maja», Örebro Rest 2:—
»Inga», Linköping 3:—
Likvid i postanvisning.

DIKTER
GUSTAF LINDBORG
VALLMO OCH TISTEL
KR. 2:50.
GEORG FOGELGREN
TRE SMÅ VISOR
KR. 2:50.
I bokhandeln eller direkt från
K. V. Appelbergs Boktryckeri, Uppsala.

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en
Husqvarna
Symaskin.
Förmånliga afbetalningsvillkor.

Annonsera i Idun!
Den vackraste hyn

har den som dagligen använder
Abecatvål.
Tillv. Fabriken Carl, Malmö Ö.
Rikst. 44 ö.

Bäst är bäst.
Wiking's
Premier-skokrämm och Glansborste.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BILDAD, frisk och barnkär flicka, helst något sykunnig, villig hjälpa till med barnens vård och förelärande göromål sökes. 2 jungfrur. Svar med rek., lönepret. och foto till Nya Dalarna, Iduns exp. f. v. b. BILDAD FLICKA med solskenshumör och förmåga att sysselsätta och vårda tre barn i ålder 3-7 år erhåller genast plats i god familj i landsortstad. Svar märkt »Solskenshumör», Iduns exp., Stockholm. VAFLÄRARINNA, kristl. sinnad, skickl. o. erfaren, med goda vitsord fr. föreg. verksamhet erhåller plats nästa nyår. Svar till kyrkoh. F. Johansson, Börsting. I BÄTTRÉ HEM intill stad får mot fritt vivre i början af jan. en ung bildad flicka plats som hjälp och sällskap åt egen dotter. Jungfru finnes. Svar till »A. L.» Engelholm p. r. FÖR LÄRARINNOR, sällskaps- hushålls- och barnfröknar finnes goda platser för nyåret ledigamålda å Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm. FLICKA som genomgått 8-klassigt läroverk eller besitter motsvarande kunskaper erhåller nästkommande januari plats att undervisa 14-årig flicka samt deltaga i husliga göromål å Sjöby gård, Grimsjöf. I GODT HEM å egendom i Dalarna får bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v. plats. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm. LÄRARINNOR som önska platser för vårterminen torde anmäla sig å Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm. Etab. 1887. PRAKTIG, duglig flicka önskas för barn, ett spädt. Bästa vitsord till »Enkel och barnkär», Norrköping p. r. BÄTTRÉ FLICKA, enkel, gladlynt och barnkär, som är verkligen duglig i och villig att ensam med husmörens hjälp sköta ett hem får god plats i liten familj i mindre stad. Nutida bekvämligheter, såsom elektr. ljus, varm- och kallvattenledn., kokgas och centraluppvärmning finnes. Foto, betyg, pret. sändes till »Hoffotografens fru», Iduns exp., Sthlm, f. v. b. EN bättre anspråkslös flicka får plats i liten familj på landet att biträda husmoder. Jungfru finnes. Svar m. ålder, lönepret. m. m. till Kronolänsm. Svanström, Knutby. Dam, fullt kompetent att förestå pensionat för sjuka sökes Svar till »Pensionat», Norrköping 2, p. r. Två snälla, dugliga flickor, gärna bildade, få plats d. 1 dec. som kokerska och husjungfru i professorsfamilj. Svar till »Uppsalafamilj», Uppsala p. r. Thé-Firma söker privatpersoner till försäljning i hemmen af förstklassigt temärke. Högt provision. Godt tillfälle till biförtjänst Svar till »L. M. & C.», Iduns exp., Stockholm. Köksföreståndarinneplatsen vid Länslasarettet i Falun är ledig att tillträdas den 1 dec. Lön 500 kr. pr år allt fritt, dessutom 14 dagars semester. Reflekterande å platsen torde sända sina betyg till Husmodern, Lasarettet, Falun. Sjuksköterska. Sjuksköterskebefattningen i Eds socken, Västernorrlands län, att tillträdas den 1 jan. 1914, sökes hos kommunalnämnden före den 25 inst. dec. Lön 400 kr. jämte ved och husrum samt dagtraktament vid förtätningar. Tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Närmare upplysningar lämnas af kommunalnämnden under adr. Edsbordet. Edsbordet d. 18 nov. 1913. KOMMUNALNÄMNDEN. Sjukgymnastik och massage. Sedan årets landsting beviljat Länslasarettet i Alingsås ett anslag för 1914 af 500 kronor till sjukgymnastik och massagebehandling, kunna de personer, som önska utses att för nämnda belopp utföra denna behandling, ingiiva ansökan därom till Lasarettsdirektionen, senast den 10 nästkommande december. Ansökan bör åtföljas af de betyg och intyg varmed vederbörande önskar styrka sin kompetens. Alingsås den 20 november 1913. LASARETTSDIREKTIONEN. Undervisningsvan lärarinna, kompetent att läsa upp en 10-årig gosse i III event. III klass, sökes till nyåret. Närmare meddelas af Jägmästare von Schönberg, Pugerup, Snogeströd. Kvinnliga Bibliotekariebefattningen vid Pedagogiska biblioteket, Stockholm, kungöres ledig från höstterminen 1914. Kompetensvillkor: akademisk examen med profår eller motsvarande skoltjänstgöring, alternativt afgångsbetyg från ett högre lärarinneseminarium; praktik som bibliotekarie eller genomgång af bibliotekskurs före tillträde. Löneförmaner och arbetstid afsedda att ungefär motsvara lärarinnans (högre löneskalan). Ansökningar till styrelsen med erforderliga betygsafskrifter insändas senast 15 dec. 1913 till f. d. läroverksrådet Lagerstedt, Stockholm.

Kalmar Elementarskola för flickor.

Föreståndarinnebefattningen för nästa läsår är till ansökan ledig. Lön 2,300 kr. Hyresersättning 600 kr. Ansökingshandlingar jämte uppgift om de ämnen i hvilka föreståndarinnan företrädesvis önskar undervisa, insändas före 15 dec. till STYRELSEN.

På grund af innehafvarens sjukdom finnes plats som

kokerska och föreståndarinna

för köksafdelningen å Lasarettet i Vänersborg för ögfitt fruntimmer skickligt i matlagning.

Villkor: allt fritt samt kontant lön 500 kr. om året. Tre månaders ömsesidig uppsägning.

Ansökan, hvori bör uppgifvas när platsen tidigast kan tillträdas, åtföljd af såväl läkareintyg, som präst- och tjänstebetyg, torde insändas till Lasarettet i Vänersborg in- om den 20 nästa december.

Vänersborg den 17 november 1913 LASARETTSDIREKTIONEN.

En frisk, bildad och ordentlig flicka

från godt hem får plats som hjälp och sällskap mot fritt vivre i tysk fabriksfamilj i Magdeburg, som också har en egendom (fråse-säteri) i Sverige. Förfrågningar till »Familjemedlem», Magdeburg, Iduns exp.

Kristianstads Platsbyrå.

Telefon 1150. Förmedlar platser i alla brancher.

PLATSSÖKANDE

BÄTTRÉ FLICKA önskar plats i god fam. att hjälpa till med förekommande arbete. Är kunnig i konfektgöromål och maskinskr. om så önskas. Lön önskas. Svar till »L. G. Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b. GVERNANT, med god undervisningsvana, önskar till 15 jan. 1914 plats för barn, åldrar 7-12 år. Är villig deltaga i husliga sysslor och handarbeten. Svar till »Värmländska 1913», Iduns exp. f. v. b. PLATS önskas af 19-årig flicka som genomgått sjukvårdskurs. Är kunnig i enklare matlagning och bakning. Kan äfven undervisa nybörjare i pianospelning. Svar tacksam till »Lill-syster», Visborgs slätt p. r. EN UNG BILDAD FLICKA önskar plats i finare familj som hjälp och sällskap, gärna där barn finnas. Tacksam för svar till »Januari 1914», Landskrona p. r. LÄRARINNA, undervisningsvan, önskar plats i familj. Svar till »24 år», Iduns exp. PLATS I FAMILJ önskas först i jan. af ung flicka, som genomgått 8-kl. läroverk samt sex mån. kurs i sjukvård å lasarett. Äfven kompetent att läsa med barn. Goda betyg och rekomm. Svar till »Kunnig i sjukvård», Halmstad p. r. 24-ÅRIG landtbrukaredotter som f. n. vistas å konstväfnadsskola söker plats. Kunnig och villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Gerda J.» Iduns exp., Sthlm. ELEMENTARBILDAD flicka önskar efter jul få komma i fin, god fam. som hjälp med husliga bestyr. Tacksam för svar »30-årig flicka», Iduns exp. BÄTTRÉ, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning m. m., goda betyg, söker plats i godt hem där jungfru finnes, att tillträda nu eller på nyåret. Svar till »Ej rädd för arbete», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b. UNG FLICKA af god familj önskar komma i bildadt hem, där jungfru finnes för att lära och deltaga i husliga göromål. (Helst i stad.) Villig att betala något. Svar till »Medlem af familjen» under adr. S Gumali Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b. UNG FLICKA med sex års vana vid kontorsgöromål, kunnig i maskinskr., bokför. och tyska språket (vistats ett år utomlands) söker plats på kontor eller som privatsekr. Svar »Jan. 1914», Båstad p. r. BILDAD FLICKA önskar på nyåret komma i treflig familj på landet, ej söderut, för att grundligt lära hushåll. Är villig betala något. Svar till »Hushållslev», Västerås p. r. ENKEL bättre flicka önskar komma i god familj där tillfälle gifves att lära matlagning. Helst i Norrland. Svar till »Betalande», Tidningsk. Storgat. 8, Stockholm.

BILDAD FLICKA önskar plats som sällskap och hjälp hos ensam fru eller familj i mellersta Sverige. Vid lön fästes intet afseende. Kunnig i hushållssysslor och handarbeten. Svar till »S. K. Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b. UNG norrländska önskar plats i bättre hem att vara som hjälp och sällskap. Har genomgått sy- och väfurs samt förut haft plats i familj. Lön önskas. Svar sändes till »O.» Iduns exp. f. v. b. ANSPRÅKSLOS FLICKA från bildadt hem, van vid barns vård samt husliga göromål, önskar plats i vänligt hem i norra Sverige. Svar till »Familjemedlem 28 år», Iduns exp. PLATS som guvernant sökes af musikalisk flicka, som aflagt realskoleexamen. Svar emotes tacksam till »Kerstin, 17 år», Iduns exp., f. v. b. 19-ÅRIG FLICKA, som med goda betyg genomgått 8-klassig flickskola i Stockholm, söker plats i familj som lärarinna för minderåriga barn. Närmare meddelar fröken Agnes Lagerstedt 50 B, Sibyllegatan. Ref.: Fröken Sofi Anderson, fröken Emilia Thorsen, Oscarsskolan, Riddarg. 23, Sthlm. ENKEL, bättre flicka, med godt föräldrahem på landet, önskar lärorik plats. Inga profsysslor gärna. Svar till »Barnfröken», Kiosken, Järntorget, Göteborg. Examinerad barnsköterska önskar plats. Svar märkt »Sköterska 19 år», und. adr. S. Gumali Annonsbyrå, Stockholm f. v. b. Kvinnlig gymnastikdirektör, språkkunnig med mängår. erfarenh. i utlandet, söker plats å klinik eller institut, följer också med på resor utrikes. Utm. ref. Svar Postlagerk. Nr 68, Breslau B. London. Tvenne unga, hurtiga kv. exam. sjukgymnaster önska plats å institut eller privat. Svar märkt »Fler-årig praktik», Iduns exp. Tvänne damer önska öfverta mathållning på bruk för brukstjänstemän. Kompetens. Svar märkt »1914», Västerås p. r. f. v. b.

EMMY GIHL (f. d. Sophia-syster) har från 1 okt. sjuksköterskebyrå, Östermalmsgatan 86. R. T. 15293, A. 21130. Anskaffar exam. sjuksköterskor, Massöser, Barnsköterskor o. Sjukhusbiträden.

HÄGERSTAD LÄRARINNEHEM adr. Solfveta mottager inackorderingar på längre eller kortare tid.

A NOBYNAS herrgård adr. Frinnaryd erhålles utmärkt inackordering under julen och vintern. Härlig natur. Skog och sjö. Lungsjukan mottagas ej. Vidare meddelar Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd, Östra stambanan.

BÄSTA INACKORDERING till vårterminen för skolyngling som vill dela stort och treldigt rum. Bästa ref. från nuv. inackordering. Svar »I. H.» Iduns exp. Hushållslever mottagas: A. Lorichs. Vahlsta, Åsby station.

FÖR NERVSJUKA! Lugnt hem i vacker trakt af Småland. God vård. Moderata priser. Josefina Göransson, exam. sjuksköterska. Adress Ryssby.

Örebro Husmoderskola

mottager nya elever d. 15 jan. 1914. Prosp. gen. Fru Alfv. Rystedt, Örebro.

Hvita Korset

Tel. 17. Örebro. Tel. 250. Erbjuder största möjliga garantier för lycklig nedkomst ur såväl hygienisk som medicinsk synpunkt. Förstklassig förlösnings- och operationsafdelning med fullständiga uppsättningar af modernaste specialinstrument — behärskande äfven de svåraste komplikationer. Skickliga läkare, (förlösnings-specialister), väl tränade sköterskor o. speciellt erfarna, skickliga barnmorskor. Billiga förlösningsstaxor. Ljusa o. hemtrefliga sjukrum i olika prislägen, från 2 kr. pr dag — inklusive kost och vård. För patienter, som under väntan på nedkomst önska rationell omvårdnad samt under tiden bo lugnt och ogeneradt — rekommenderas Hvita Korsets Expektationshem. Obs! Fria undersökningar och råd lämnas å Hvita Korsets klinik. Hvita Korsets spädbarns-afdelning emottager å anstalten födda barn för rationell omvårdnad under deras späddaste o. ömtåligaste lefnadsskede. Hvita Korsets Barnavårdsskola rekommenderas. Anmälningar och förfrågningar behandlas korrekt samt under säker sekretess.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Grundad år 1902.

Kursen för flickor, som omfattar 3 1/2 mån., börjar fredagen den 23 jan. 1914. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, uppläggning och garnering; bakning af jäsdagar och finare bakverk; beredning af apelsinsaft och apelsinmarmelad. Konservering af kött; konfektberedning, smöruppläggning, dukning, servettbrytning och servering; kökets, spidels (vedspis och gasspis) och kokkärlens skötande, uppköp av matvaror, bokföring för hemmet; födoämneslära och köttstyckning (5 lekt.) Dessutom en kortare kurs i sjukvård för hemmet samt (valtritt) barnavård.

Kursen för fruvar, som omfattar 10 veckor med arbete varje torsdags f. m. från kl. 9 eller 1/2 10 f. m. till kl. 1/2 4 e. m., börjar den 5 mars kl. 1/2 10 f. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning af jäsdagar och finare bakverk; finare matlagning; uppläggning och garnering; konservering, konfektberedning; dukning och servering m. m.

Aftonkursen, som omfattar 10 veckor med arbete varje fredags e. m. från kl. 1/2 6-kl. 9 e. m., börjar den 6 mars kl. 1/2 6 e. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning; enklare och finare matlagning; uppläggning och garnering; konfektberedning; smöruppläggning, dukning och servering m. m. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND, Riks 2035. Stockholm, Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss. Sthlmstel. 9302.

Tillkännagivande.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, Stockholm, (f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

kommer den 1:sta januari att flytta till Östermalm, Artillerigatan n 6, 2 tr. 3:de huset ifrån Strandvägen. Läget, såväl som inredningen af skolan är det mest förstklassiga i Stockholm. Skolan börjar sin nästa kurs den 1:sta febr. efter samma program som förut. Hjälpension. OBS! Den enda skola i Stockholm med hjälpension. Anmälningar emottagas. Prospekt sändes, hvori referenser af föräldrar till elever som genomgått skolan finnes intagna. Adr. till den 1:sta januari Disponentvillan, Rörstrand, Stockholm, sedan Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm. Rikstel. 118 86. Allm. 289 40. E. HULT, föreståndarinna.

Ny Husmoderskurs på 2 å 3 mån. börjar den 15 nästk. jan. i Enköping. Fördelar: undervisning av intresserad och factutbildad föreståndarinna kurs- och levnadsomkostnader billiga, lätta kommunikationer med Stockholm Uppsala m. fl. platser. Bästa referenser. Enköping i nov. 1913. Estrid Frigell, utexaminerad skolkökslärarinna. Allm. Tel. 379.

Strengnäs Hushållsskola.

Ny husmoderskurs börjar 15 jan. 1914. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt med referenser genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 12:te termin för bildade unga flickor den 20 jan. 1914. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran. ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr. Tel. Ö. 1310.

Husmoderskolan i Karlstad

börjar sin fjortonde termin den 24 januari 1914 med följande kurser: 1-årskursen omf. matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, trädgårdsskötsel, barnavård, (teoretisk och praktisk) m. m. Halfårskursen omf. matlagning, bakning och sömnad m. m. 6-veckokursen omf. matlagning och bakning. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidseuliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. Telefon 812. NANCY ENWALL.

Rodenstamska Slöjd- o. Hushållsskolan, Hudiksvall,

börjar sin 35:e termin den 20 januari 1914. Husmoderskurs: matlagning, bakning o. d. Slöjkkurs: pedagogisk kvinnlig slöjd, handarbeten av olika slag, vävning, växtfärgning. Prospekt på begäran.

Nobynäs Hushållsskola.

Kurs fr. 20 jan. till 20 maj 1914. Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, härligt läge i hälsosam trakt å småländska höglandet. Grundlig undervisning i hushåll, väfnad, handarbeten m. m. meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 5.

Lektioner i Linnesömnad

även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder. Karin Egnér, Eva Egnér. A. T. 21004. Sibyllegatan 36, Stockholm. R. T. 3530.

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg. Levererar fullständiga Linneuppsättningar för bosättningar och brudutstyrlar.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förvånad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med åga 35 års praktik ehuru själf endast 52 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp mot Engelska sjukan och Barnförlamning, så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från punktindel och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt tyne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem i stöckar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styva, stöckar sig slemmet på strupen kallas det ströma. Sveda lemman kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskrydat. Bref besvaras blott mot dubbel porto. Begär intyg. HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 58 66.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik o. Massage.

Begär prospekt!

Massage och Sjukgymnastik

meddelas af Gymnastikdirektör Judit Svensson, Götgatan 30, A. T. 134 19. Riks Söd. 130. Om sommaren anställd vid Ulricehamns sanatorium o. badanstalt.

Göteborgs Privata Förlossningshem,
Mollinsg. 7, Tel. 1750, 3937, 3770.
Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvodet inberäknadt.
Gods referenser. Prospekt på begäran.

Rynktinktur
(Majorskan Edmann, Varberg)

är det säkraste medel för att borttaga rynkor och pormaskar, samt att göra hyn verkligt ungdomlig.

Champoing

innehåller intet skadligt för håret, borttager mjäll, ger glans, är det bästa för hårets skötsel.
(Förnämsta Parfymaffärer).

Afmagringstvål,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4.50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

ROYAL WINDSOR

Det berömda härstärkande vattnet.

Oliver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund 1879. Beg. end. fl. med orden: Royal Windsor Perfectionne. En alltjämnt stig försäljning samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är

Oatine-Crème

— en kraftig, snöhvitt naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från

The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tväål, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Northing, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63 Stockholm.

Hårnät,
äktat till kr. 3,75 pr. puss. vanl. storl. prof mot 35 öre i frimärken.
Svenska Hårnätimporten,
Stockholm Va.

Röda händer

o. ömkylda fötter botas fullständigt med kylbalsam "Gull", erkändt öfverträffadt. I parfymaff. i Sthlm o. landsort. samt hos Wilh. Becker, Sthlm, å 1 kr. fl.

Damer!

Erkändt bästa medel mot generande hårväxt är Parfumerie Favorits, sändes mot 3 kr. postförskött. Parfumerie Favorite, Göteborg.

H. G. SÖDERBERGS IMPORT A. B.

Prima Antracit, Hushållskol, Briketter, okrossad, krossad och småkrossad Koks

Hemköres till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och stybbfri vara erhålles.

R. t. 5914, 3092, 575, 11809, 11812. A. t. 451, 3092, 1282, 2582.

Effektiva skönhetsmedel.

Crème Lanola mot rynkig och slapp hud. Pris 3 kr.
Crème Florida mot mycket torr hud och rynkor. 3 kr.
Crème Trianon mot ärrig och ojämn hud. 2 kr.
Crème Cilo gör ögonbrynen täta och vackra. 2 kr.
Crème Aspasia. Bleker på 4 nätter hals, armar och byst. Afven bra mot mörka fläckar i ansiktet. 5 kr.
Crème Laïs för bystens forskönlighet och fasthet. 10 kr.
Trianon-Pasta mot missprydnade hårväxt. Utrotar på kort tid allt generande hår, utan att efterlämna märken i huden, och är absolut oskadlig. 5 kr. pr sats.
Trianon-Hårtinktur mot mjäll och håravfall. 3 kr. pr flaska.
Lanola-Handbalsam mot röda, kylda och ströfva händer. 2 kr. pr flaska.
Secco-Salva mot armsvett och annan abnorm svettning. 2 kr.
Lanola-Hyrenovator mot pormaskar. Kr. 1,75 pr flaska.
Trianon-Fräkensalva. Kr. 2,—.
Trianon-Finnsalva. Kr. 2,—.
Fleur de Roses Trianon. Flytande läppsmink. Fastsitter hela dagen 6 kr.
Trianon-Nästinktur till behandling af röda näsor. Kr. 3,—.
Massage-Crème för totalmassage Kr. 4,—.
Hygieniskt Puder för olika slags hud. Kr. 1—8 pr ask.
Härfärgningsmedel — alla nyanser Kr. 5,—.
Samtliga dessa preparat användas sedan flera år med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård och kunna därför rekommenderas som de mest tillförlitliga som finnas att tillgå. Expedieras diskret till landsorten mot postförskött. Bruksanvisning medföljer varje preparat.
Observera mitt iuregistrerade märke Trianon på varje varuslag.
Maria Enquist, Exam. Sjukgymnast. Institut för skönhetsvård. Biblioteksgatan 6—8. Riks Norr 390. Allm. 226 62.

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkta och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som i 40 år förts endast i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmörögsgatan 5, hädanefter åks under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Riks. tel. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Bibehåll håret blondt

och använd hårvattnet "Charme". Återgifver ljusst här som mörknat dess forna blonda färg. Gör håret lätt o. glansigt. Absolut ofarligt. Ej färgämne eller s. k. blekvatten. I hvarje parfymaff. samt hos Sundins Damfris., Drottningg. 65, Sthlm, å 2 kr. fl.

Högmoderna hårarbeten.

Har Ni något afkammadt hår sänd det då till oss, vi arbeta det till senaste frisyr, absolut billigast, alla färdiga arbeten på lager. Stora fylfylliga flåtor 55 cm. 5,—, 60 cm. 7,—, 70 cm. 10,—. Allt i äkta natur-hår. Vid beställning noga hårprof. Vi garanterar färglikhet med ombytesrätt om ej till belåtenhet. 50 öre medfölja ordern. Allt sändes diskret mot postförskött från Hårfabriken Special, Baltzarsg. 18, Malmö 4.

Realiseras

Handgjorda Herr- och Damkängor	förr 25.—	18.—	15.—	10.—
Herr	nu 15.—	12.—	11.—	7.—
Dam	förr 27.—	16.—	12.—	9.—
Barn	nu 17.—	10.—	8.—	5.—
	förr 250	125	75	50
	nu 2.50	1.25	0.75	0.50

Mot postförskött från Skomagasiniet Gartz, Borås.

Annonsera i Idun!

Etablerad 1847.

Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klema Lungor. Allcock's Plåster verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.

Reumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af Allcock's Plåster. Atleter använda detsamma som medel emot styfhet eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhålst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska.

TAG DÅ **Brandreth's Pillar** (Est. 1752.)

Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Tag vara på de öfvertryckta spårvägsbiljetterna!

Mot 10 st. med siffror öfvertryckta kvitton och öfvergångsbiljetter erhålles

Joh. Lundström & Co. A.-B.
Kungl. Hofleverantör.
Anthracit
Hushållskol
Cokes Briketter.

ett gult spårvägs-kort å vårt hufvudkont. Skeppsbron 18.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 30, STOCKHOLM.

Dalaslöjdlotteriet.

Vinsterna utgöres af hemslöjd, handverk och konstslöjd från Dalarna.

Bland vinsterna märkas eleganta möblemang, från A.-B. Gustaf Flinta i Hedemora, till herr- och hvardagsrum, matsal och sängkammare samt fullständig köksutrustning. Vidare vackra kammarorgel af ek, Stjärnsunds, Moraur, möbler, konstsmiden, koppararbeten, skinnvaror, väfnader (såsom duktyger, gardiner, mattor, täcken, kuddar, dräkttyger, vadmal m. m.), vantar, knifvar, dalasmycken af silfver, västolar, kalkar m. m.

Dragnig nästa månad.

Lotter å 1 krona sändas mot postförskött eller insändande af beloppet jämte porto i postanvisning under adr:

Dalaslöjdlotteriet, Hedemora.

Specialaffär för SCHWEIZER-BROD, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Bikt profsortiment till landsorten.

Broderi-Affären,
9 Kommandögatan 9.

Mime E. Rose,

Palace Morand 2, Lyon, förmedlar köp, direkt från fabriker, af äkta Lyonersiden af alla slag, färdiga blusar, allehanda modesaker, mönster etc. Besvarar modefrågor mot 2 kr. i frimärken. Svensk korresp.

Pröfval Jämför! Döm!

BRIKETTEN

bästa o. bekvämaste bränsle på lager hos

K. H. Norgrens Ved- & Kolaffär.
Telefoner: Riks 88 45. Allm. 47 85.

Det af Apotekaren Fil. Dr H. Cederberg upfunna antiseptiska preparatet SASOL är det bästa, mest effektiva, behagligaste och i bruket billigaste medlet för vård af sår, samt yttre skador och åkommor.

SASOL har den mest allsidiga användning, är ogiftigt och refar ej hud och slemhinnor. En hvar som gjort bekantskap med SASOL föredrager detta obetingadt framför andra antiseptiska medel och konc. munvatten.

Säljes å apoteken och i väl sorterade affärer i originalflaskor å kr 2:— och kr. 1:—.

VINOLIA

Tvålar, Parfymier och Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med Vinolia Crème visar sig genast dess läkande och svalkande egenskaper.

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Kungl. Hofleverantör

A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST
Piano- & Orgelfabriker, Arvika.

Högsta utmärkelser & senare årens världsutställningar för

FLYGLAR, PIANINON, ORGLAR

i täflan med olika nationer. 22,000 instrum. i bruk. Begär pris. Göteborg, Stockholm, Kungsgatan 15. Drottninggat. 23. Malmö, Baltzarsgatan 42.

Filialförest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor. Stockholmskontor: Arsenalsg. 9.

Filialer: Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.

Deposition Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkassa } 4 %

Fondafdelning. Kassafack.

DRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Gummilackar "Excelsior"

Finnas i hvarje väl sorterad skoaffär.

Idun utgifves denna vecka i A och B.